

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-szorosos betű sor egyezer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 227.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, június 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Szomorú jubileum.
- A vasutas-törvények.
- A Fehér Kereszt parkünnepéje.
- Az igazgatók az érettségi panamákról.
- Vizsgálat a hegyaljai motoroson.
- Érettségiző leányok a főgimnáziumban.
- Botrány a berlini udvarban.
- Tisza István a zárszámadási bizottság előtt.
- Öngyilkosság a plágium miatt.
- Tárca: Béka-mesék. Irta: Prepeliczay Elődné.

Szomorú jubileum.

Arad, június 6.

Egy nap választ csak el bennünket a koronázási jubileumtól, de a magyarok híres lojalitásának, ünnepre készülő nagy lelkesedésének sehol semmi nyoma. Valahol valami nagy hiba eshetett meg, hogy az érdeklődésnek, a lelkesedésnek egy parányi jelét sem látjuk. Az örökké királyhű magyar most közömbös, szinte lélektelenül néma. Pedig Wekerle nagy ünnepre készült és ugyancsak nagy lelkesedésre igyekezett előkészíteni a nemzetet. Wekerle csupa készség és ígéret volt, de a nemzet nem indult meg a hajdani nagy Wekerle mostani üres császárváira. Ahogy a jelek mutatják, szomorú lesz nagyon a szombati jubileum.

Elmarad a hét országra szóló csoda, mit előre hirdettek: a nagyszerű esemény, melynek megtörténtekor örömben ful a magyar s egymás keblére borul, fáradtan a boldogságtól. Valami nagyszerű manifesz-

tációnak kellett volna történnie, mely sarokba szoritotta volna a Rákóczi-ünnep fényét, pedig ez csak hatalmas megnyilatkozása volt a lelkesedésnek. Hát még ennél is nagyszerűbb lett volna a most következő ünnep. Hirdették: a király megadja a magyar vezényszót s agg korára a béke mézét csurgatja szét a honban.

Hirdették, hogy lesznek nagy nemzeti vívmányok és a nemzet vére nem borult lángba az örömmámortól. A nemzet kezd kijózanodni, mert egyre azt tapasztalja, hogy Wekerle ígéretesei üres csalogatások csak, amelyekben hinni nem lehet.

A király nem ígért a jubileumra nemzeti vívmányokat, ezzel tisztában van mindenki, de épp oly józanan látja mindenki azt is, hogy a Wekerle-kormány az újat sem mozdította meg érte, hogy legyenek nemzeti vívmányok.

A nemzeti vívmányok helyett itt van a kiegyezés fenyegető kérdése, a horvátok rakoncátlansága, a létszámemelés nemzetpusztító réme. És ezekkel szemben csak Wekerléék mérhetetlenül nagy gyöngeségét és tehetetlenségét látjuk.

Az tagadhatlan, az alkotmánybiztosítókért folyt némi kilincselés a Burgban, de hasztalan volt a hétrégtörnyedés, a király nem engedett s így nem bolygatták tovább a dolgot. A bálványdöntő Barabás Bélának is volt egy ötlete: küldjön a király koszorút az aradi vértanúk szobrára. Ebből sem lett semmi, csupa képte-

len terv, mint mikor a gyermek a homokon épít magának házat s jó az erős szélvihar s lerombolja a játékszert.

Egy nap mulva itt a jubileum. Lesz olyan is, aki majd örül e napnak. Kegyelmes urakká vedlettek át azok a miniszterek, akik tegnap még nem voltak ekszcenciás urak. Lesz nagy ordóhullás, röpködni fognak az új hercegi, grófi címek. Kell-e ennél több?

A nemzet azt feleli: kell! Nem azt akarja látni az ország, hogy lesznek egyes emberek nagyokká, nem üres ceremóniát várunk, nem egyesek üres hiúságának legyezgetését óhajtjuk, de az volt a reményünk, hogy nagygyá lesz maga a nemzet, hogy a nemzet fog kapni olyat, amitől megrészezszik örömeiben minden magyar lélek.

Itt a jubileum, de a király a sok ordóosztás közben egészen megfélemedezett a — nemzetről. Wekerle a megmondhatója annak, miért nem látja a király a nemzetet?

Miért is lelkesednék ma tulajdonképpen a magyar? Hol van csak egyetlen reménysugár ahhoz, hogy szebb és jobb jövő áll előttünk, mint aminővel a letört szabadelvűpart kecségtette valamikor a nemzetet?

Bizonyval maga a nemzet szeretne nagy lelkesedéssel ünnepelni. De most csak nagy szomorúságra van okunk, ezért lesz szomorú a jubileum.

Béka-mesék.

Irta: Prepeliczay Elődné.

Kongresszusra gyűltek össze a békák s egy meleg forrástól öntözött posványban foglaltak helyet. Az elnök egy korhadt fűzfatorzsra mászott föl és pislogva tekintve szét, a gyűlést megnyitottan nyilvánította. Sok beszéd, láрма, ellenmondások után elhatározták, hogy a lakomát a kövér legyeiről híres „Sás” vendéglőben tartják meg. A békanép éljenzése között és a kis békák rajától kísérvé, vonultak el oda. A gazdag menü, a pompás italok megtették a hatást. Az egész küldöttség elázott. Az elnök hiába köszöntötte fel őket sorra. Rá sem hederítettek. Egyik rész, az öregebbje szundikált, az ifjabbik meg a békahölgyeknek udvarolt. Csak az asztalvégen birta még néhány béka-atyafi az ivást.

— Ki volt az apád?! — rikkantott föl az egyik.

— Kun, kun — felelték rá társai.

— Hát az anyád?

— Kun, kun.

— Hát a fiad?

— Kun, kun.

Az elnök összeráncolta homlokát és bosszusan szólt rájuk. Mit gondoltok a nép? Nem tudtok okosabbat beszélni. Mi hír van nálatok?

— Sok mindent beszélnek az emberek. Azt állítják, hogy a gólya király...

— Mellőzzétek a politikát. A miénk sem jobb az övéknél. Beszéljetek egyébről. Ha nem

tudtok, úgy inkább meséljetek. Avval sem nem ártotok, sem nem használtok.

— Mesét kérünk! — brekegték könyörögve a kis békák.

— Valami nagyon félőset — suttogták szemeket behunyva a béka hajadonok.

— Nálunk lenn Baranyában van egy hegy, — kezdé elbeszélését egy hájashangu vén béka — melyet az ördög szántott meg. Az aljában akart szántani, de onnét elkergették az angyalok. Fölment hát a hegyre és nagy hangon hirdette, hogy ő még a sziklákat is föl tud a szántani. El is kezdte a szántást, de az istennyila annyiszor ütött az ekéjébe, hogy megijedt és elszaladt. Meg sem állt a pokol kapujáig. A barázdák máig láthatók a hegyen. Nem mossa el azt semmi.

— Nem messze attól a hegytől, melyről a tisztelt kollegám beszélt — vette át a szót egy kopaszfejű béka — van egy barlang, melynek csodájára járnak az emberek. Az egyik ágában két vashordó van a sziklafalhoz erősítve, két nagy lakattal lezárva. De ezeket a lakatokat emberi erő nem bírja fölnyitni, mert meg vannak átkozva. Csak egy növény volna, melynek érintése azokat fölnyitná. De az emberek annak a növénynek csodaerejét nem ismerik. A kincshez közel, — mert a hordók vert arannyal vannak tele — egy asztal áll. Rajta egy vasos könyv fekszik. Előtte egy széken egy csontváz ül.

— Juj, juj! — kiáltották egymás mellé bujva a béka-leányok.

— Az a csontváz merőn néz a könyvbe, mely tele van szárított növénynyel. Azt a cso-

daerejű növényt kereste, melylyel fel tudta volna nyitni a lakatokat. Addig kereste, míg meghalt fölötté. A csontváz megkövesedett és senki sem tudja a meghalt lelkét megváltani; mert nem ismerik a csodaerejű növény nevét.

— Hát maga ismeri? — kérdék kíváncsian a béka asszonyok.

— Ismerem.

— Hogy hívják?

— Hm, hm! — Béka...

— Lencse! Lencse! — zugták örvendve az asszonyok.

— Hallgassatok! — kiáltá mérges kurutyolással az elnök-béka. Asszonyoknak nincs szavuk a gyülekezetenben.

— Nálunk meg a garabonciás járt — szólalt meg egy vörös nyakkendős szocialista béka. A balatoni halászkat kereste föl. Éppen a hálójukat vetették ki, mikor odajött. Egy tyukot kínált eladásra. De a halászok rögvést megismerték. A tyuk is egészen fekete volt. Egyetlen egy fehér toll sem volt rajta. Elkergették a garabonciást. De meg is bánták, mert olyan vinar keletkezett a Balatonon, hogy bárkák mint dióhéjak táncoltak a hullámok tetején. A há éik is mind összeszakadtak.

— Én is tudok egy históriát — mondá egy hatalmas nagy béka, széles mellét kidüllesztve. Nálunk Torontálban történt volna, hogy egy özvegy asszony eladta magát az ördögnek. Addig használta a nevét, míg megjelent és elvitte. Éppen lakodalomra készült a gazdag és szép özvegy és az akkori divat szerint széles bodrot illesztett a nyakára. De a bodornak száz vége volt és sehogy sem akart

A vasutas-törvények. A képviselőház ülése.

A képviselőház ma Justh Gyula, utóbb Návay Lajos elnöklésével ülést tartott. A cselédtörvényt harmadszori olvasásban is megszavazták. Azután a vasutas-törvényjavaslatokat tárgyalták, mellette fölszólt Nagy Emil és gróf Batthyány Lajos, ellene Polit Mihály és Vázsonyi Vilmos. Az ülés három órakerült véget.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 6.

Wekerle és Justh Gyula egyszerre érkeztek a Házba. A képviselők körülvették őket a folyosón és hangosan éljeneztek Justh Gyulát, az új titkos tanácsost. Justh azonban megszökött a gratulálók elől. Sietett be a terembe, hogy megnyitja az ülést. Az ülésen még a tegnapi horvát beszédek hangulata ült. Szász József „nehézményezte”, hogy a horvát beszédek az Országgyűlési értesítőben magyarul lefordítva nem jelentek meg. Eber Antal pedig azt indítványozta, hogy ne is adják közre horvátul a horvát beszédek, hiszen ezt a Reichsrathban se teszik. Justh Gyula azonban azzal válaszolt, hogy a meghozott határozattal szemben új határozatnak helye nincs.

A vasutas törvényjavaslatához elsőnek a szerb Polit Mihály szólalt fel. Az öreg nemzetiségivel szemben Zachariás János, egy fiatal függetlenségi azt az izléstelen szokást használta, hogy a mikor fölállt, azt kiáltotta:

— Víz az öregnek!

Azonban Polit Mihály igen erélyesen utasította vissza az elmésséget, s a Ház többsége helyeselt is.

A szónokok között érdeklődést keltett gróf Batthyány Tivadar, aki mint a vasutas szövetség elnöke nyilatkozott meg. Igen elismerően szólt a törvényjavaslatokról, s csak kevés kritizálni valót talált rajtuk. Annál erősebb volt Vázsonyi Vilmos kritikája. A demokraták vezére hosszú hallgatás után szólalt föl a Házban, s hosszabb beszédben mutatott rá a törvényjavaslat súlyos szépséghibáira.

Az ülésről a következő részletes tudósítást vettük:

Illeni. „Vigyen el az ördög, ha ezt a bodrot többé a nyakamra teszem” — kiáltá dühösen. De alig ejté ki e szavakat, mikor egy szép gavallér jelent meg és a bodrot udvariasan a nyakára illesztette. A szép özvegy mosolygott. De nem soká mosolygott, mert a gavallér az ördög volt és úgy megszorította a nyakbodrot, hogy az özvegy rögtön szörnyet halt.

— Juj, juj! — sikoltottak a béka-némberék vastag nyakukra kapva.

Mikor aztán a szép özvegyet eltemették, olyan nehéz volt, hogy tizen sem tudták a koporsóját fölemelni. Az előljáróság felnyitatta és mit gondoltok, mi ugrott ki belőle? kérdé az elbeszélő a bámuló lányokhoz fordulva.

— Kun, kun — felelék azok félénken.

— Nem, hanem egy nyakbodros fekete macska.

— Mikor Capistrán János Vajda-Hunyadon tartózkodott, — kezdé elbeszélését egy borotvált arcú béka tanár — többször bejárta Dél-magyarországot. A szabadban tartotta szent beszédeit, amelyekre annyi nép gyűlt össze, hogy hat templomba sem fért volna be. Egyszer a husvétot Palicsra tartotta meg. Magas szószékéről beszélt a néphez és hatalmas szavakkal ostromozta a léhaságot, az emberi gyarlóságot. Szavai oly nagy hatással voltak az egybegyűltekre, hogy a férfiak bűnbánólag vitték kockáikat, kártyáikat a szent férfiúhoz és megfogadták, hogy többé nem játszanak. A nők meg drágaságaikat, hajukat hozták áldozatul.

Capistrán János nagy tüzet rakatott és

(A horvát beszédek.)

Justh Gyula nyitja meg az ülést. Elfogadják harmadszori olvasásban is a cselédtörvényt és a római mezőgazdasági intézet szerződésének becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

A cselédtörvény ellen szavazott harmadszori olvasásban néhány függetlenségi képviselő is. Weber János, Kubik Gyula, Novák Dániel és mások.

Szász József a házszabályokhoz szólva felmenti, hogy a Ház tegnapi határozata ellenére a naplóhoz nincs mellékelve a horvát beszédek magyar szövege. Ugy látszik, itt mulasztás történt, kéri tehát az elnök intézkedését.

Elnök kijelenti, hogy csak időhiány miatt, technikai okokból nem lehetett közölni a magyar szöveget is.

Eber Antal azt hiszi, ha nem lehetett csatolni a magyar szöveget, nem kellett volna felvenni a horvát szöveget sem. Utal arra, hogy az osztrák képviselőház naplóiban is csak német szövegű beszédek vannak. Nekünk nem kellene idegen beszédeket felvenni. (Helyeslés.) Kérdi ezután, ki állapítja meg e beszédek hitelességét? Legjobb volna revidálni a tegnapi határozatot.

Elnök: A tegnapi határozatot már ebben az ülészakban megváltoztatni nem lehet.

(A vasutas-javaslatok.)

Következik a két vasuti javaslat tárgyalásának folytatása.

Nagy Emil kijelenti, hogy elfogadja a javaslatokat. A javaslat, mely ugyszólván kiváltságos helyzetet teremt a vasutasok számára, nagyon helyesen értelmezi a kor szellemét. A javaslat, bár nem erőszakos uton, mégis ugyszólván kizárja a vasutas-sztrájkot. Kizárja a vasutas sztrájkot. Kijelenti pártja nevében, hogy elfogadja a javaslatot.

Polit Mihály: Tisztelt Ház!

Zakariás János: Víz az öregnek! (Zaj.)

Polit Mihály: Ez parlamenti neveltség! Kicsit kipallérozódhatott volna már a Házban! (Helyeslés.) Negyven éves parlamenti multam van; ezt legalább respektálhatnák. Beszél ezután a horvát kiegyezés ügyéről. Annak idején a horvátok és szerbek semmi szín alatt nem voltak hajlandók belemenni abba, hogy követeiket küldjenek a Reichsrathba. A horvátok ki vitték, hogy regnikoláris deputációt küldhesse nek Budapestre.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy maradjon szorosan a tárgynál. (Helyeslés, nagy zaj.)

Polit Mihály engedélyt kér, hogy eltérhesen a tárgytól. (Nagy zaj. Felkiáltások: Megadjuk, Nem adjuk meg.)

Elnök: A Ház az engedélyt megadja.

szemük láttára hanyatta bele az áldozatul hozott holmit.

A sokaság között volt egy várur is, ki nevetve és gunyos megjegyzésekkel kísérte a történeteket és dühös szitkokba tört ki, mikor neje hosszú szőke haját vitte áldozatul.

Magasan lobogott a mágiya, mikor hirtelen nagy szélvész támadt és a zsarátnokokat messze elhordta. Mindenki menekült. Köztük a várur is. De hosszú öltönyében megbotlott és elesett. A nép átgázolt rajta. Mikorra észrevették, már halott volt. Ahol feküdt, bűzös posvány támadt. Most pedig a híres palicsi tó terül el fölötte.

Elégült mosolylyal tekintett körül, egy a legujabb divat szerint öltözött béka gigerli és szemüvegét orrára csíptetve szemtelenül fixirozta az előretolakodott asszonynevet. Majd közejük keveredve, megcsipkedte a szebbek orcáját. Nagy zsvaj támadt, mely felköltötte a szundikálókat.

Az elnök feloszlottnak jelentette a gyűlést, illetve az ebédet és kedves egészségükre kívánta. Mindenki sietett hazafelé.

A béka lányok összekapaszkodva mentek a távozóik után és nagy hangon dalolták:

— Mit varrsz? Mit varrsz?

— Papucsot! Papucsot! — felelték reá a békaleányok.

— Kinek? Kinek? — énekelték negédesen a leányok.

— Uraknak, uraknak! — jött rá a válasz. A leszállott köd mindent elfödött, csak a dal hangzott ki belőle egész éjjel át.

Polit Mihály tovább fejtegeti a horvát kiegyezés történetét

Batthyány Tivadar gróf: Többször közbeszól.

Polit Mihály: Ne tessék egy öreg embert s régi politikust folyton zavarni. Egy régi képviselőtől ez különösen meglep! Amit a koalíció most tesz, az olaj a tüzre!

Batthyány Tivadar gróf: Amit az ur tesz, az olaj a tüzre!

Polit Mihály: Kifogásolja, hogy a horvát területen szolgáló vasutasoktól a magyar nyelvet követelik, holott ott csak a horvát nyelv lehet kötelező.

Szatmári Mór: A vasut a mi pénzünkön épült!

Felkiáltások a horvát padokról: Mi is fizettünk!

Polit Mihály: A vasuti tisztviselők horvát képviselőválasztók, tehát természetes, hogy ott horvát a hivatalos nyelv. A javaslatból az tűnik ki, hogy Horvátország és Magyarország közt a viszony nem a közjogon, hanem a hatalmi alapon épül. Baj, hogy a horvát miniszterek soha a horvát viszonyokról nem tájékoztak. A mostani miniszternek is ez a baja. Neki le kell mondan. (Taps a horvátok közt. A baloldalon éljenik Kossuthot.) A törvény szerint Magyarország és Horvátország közt állami szövetség van. (Zaj.)

Olay Lajos: Mutassa meg a törvényben! Micsoda beszéd ez! (Nagy zaj)

Elnök: Csönget.

Polit Mihály: Megnézem a törvényben. (Olvas) Az 1868. XXX. törvény cikk szerint „Horvátország és Magyarország egy és ugyanazon állami közösségben élnek.” (Nagy zaj, derűtség és taps)

Olay Lajos: Hát ez az állami szövetség? Szégyelje magát!

Polit Mihály: A javaslatot nem fogadja el.

Elnök: Ha jól értette, azt mondotta a szónok, hogy ezt a javaslatot, ha törvény lesz is, Horvátországban nem fogják respektálni.

Felkiáltások: Nem mondta.

Polit Mihály: Ezt nem mondtam.

Elnök: Ha nem mondta, akkor rendben van. Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

(A vasutas szövetség elnöke.)

Az elnöki széket Návay Lajos foglalja el.

Gróf Batthyány Tivadar személyes kérdésben is felszólt, mert Polit nagyon zokon vette egyik közbeszólását. Beszél arról, hogy a meg egyezés mennyi előnyt biztosított Horvátországnak. Szükségesnek tartja, hogy a véleményeltéréseket ne bővítsék, hanem ellenkezőleg lokalizálják minél kisebb területre. Foglalkozik ezután a vasutasok mozgalmával. A törvényjavaslat részleteihez lesz néhány módosítása. Általánosságban kiemeli, hogy a javaslat ideálisan valósítja meg az automatikus fizetésrendezést. Kiemeli, hogy a javaslat megszünteti az altiszti és a szolgáló címet és a megkülönböztetést. Bizonyos hátrányokat azonban el kell tüntetni, mert az eredeti javaslat szerint sok fiatal alkalmazott előnyösebb helyzetbe kerülne, mint a régiek. Sérelem, hogy a kezelők a javaslat szerint kevesebb lakbért kapnak, mint eddig kaptak. Ez feltétlenül módosítandó. Ajánlja azt is, hogy a javaslat visszaható erejét január 1-től állapítsák meg. A múlt őszszel a kormány megígérte a fizetésrendezést már a téltől. Ezzel a nyilatkozattal tartotta rendben szóló a vasutasokat. Ezt az ígéretet teljesíteni kell.

Beszéde végén Batthyány határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a Ház utasítsa a kormányt, hogy egy év alatt köteles legyen jelentést beterjeszteni arról, hogy a magánvasutak mennyiben követték a fizetésrendezésben az államnak, mint munkaadónak példáját.

(A vasutas nem köztisztviselő.)

Vázsonyi Vilmos a fizetésrendezési törvényt örömmel üdvözi, de a szolgálati pragmatikát nem fogadja el. Elsősorban azért, mert a horvát kérdésben a kormány lecsuszott az eddigi biztos és korrek állásponton. A horvát képviselőkkel nem ért egyet. Szerinte egészen nyilvánvaló, hogy az államvasuti alkalmazottak nem állami köztisztviselők, mert sem a minősítési, sem a nyugdíjtörvény nem intézkedik róluk. Nem helyesli, hogy a horvátoknak engedményt adjanak, mert ez gyöngeségünknek a jele. Az osztrák államvasutak a szolgálati pragmatika terén semmi koncessziót nem ismernek.

el egyes tartományoknak és megállapítja, hogy a szolgálati nyelv a német.

Felkiáltások (a horvát padokról): Az osztrák demokrata!

(A horvát sérelem.)

Vázsonyi Vilmos: Ha önök demokraták, csinálják meg az általános választójogot Horvátországban. A szolgálat érdekében például a pénztárosnak természetesen kell valamit tudnia a körülötte élő nép nyelvén, amint hogy nálunk is megtanulnak a vasutasok románul, tótul és szerbül.

Supilo Ferenc: De mi nemzet vagyunk!

Vázsonyi Vilmos: A közjogi különállásból még nem következik, hogy a vasuti szolgálat terén is kívánságaik legyenek a horvátoknak. Jobb volna, ha a horvát képviselők a horvát nép belső szabadságának nagyobbitására használnák fel erejüket, sem minthogy Magyarország rovására közjogi vívmányokat igyekeznek szerezni. Vázsonyi ezután kifejtette, hogy van a horvátokkal szemben egy sérelem a javaslatban, de ezt a horvátok vakságukban észre sem vették. Ez az intézkedés az, amely büntetőjogi szempontból a vasuti alkalmazottat állami alkalmazottnak nyilvánítja. Ez módosítja a horvát büntető törvénykönyvnek állami alkalmazottakról szóló rendelkezéseit, amihez nekünk nincsen jogunk, mert az igazságügy terén Horvátországnak autonómiája van.

Vázsonyi ezután áttért a szolgálati pragmatika egyéb intézkedéseire és különösen helytelenítette azt, hogy a vasuti alkalmazottak egész tömegét kivétel nélkül állami tisztviselőnek minősíti a büntető törvénykönyv tekintetében. Ez a legnagyobb képtelenségekre fog vezetni. Végül kijelenté, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Az ülés ezután délután 3 órakor véget ért.

Az igazgatók az érettségi panamákról.

Mi az oka a puskázásnak?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Az érettségi vizsgálatokkal egyidejűleg megjelennek az újságokban azok a hírek, amelyek érettségi panamákról, becsempészett jegyzetekről, s a puskákról szólnak. A dologban csak annyiban van változás, hogy az elrettentő büntetések dacára is évről-évre szaporodik ezeknek a panamáknak a száma. Az ország minden részén előfordult kisebb-nagyobb érettségi botrányokból az idén Arad is bőven kivette részét, ahol például a tanítóképző-intézetben egy tantárgy írásbeli vizsgáján egészen új tézist kellett feladni a képesítő vizsgálaton, mert az a gyanu merült fel, hogy a jelöltek előzetesen megtudták és kidolgozták a feladott tételt. Ugyancsak baj volt a felső kereskedelmi iskolában is, ahol az idén három tanulót függesztettek fel az írásbeli érettségien elkövetett panamázás miatt.

A közönség körében különböző vélemények uralkodnak e visszaélések iránt s ezért érdekesnek tartottuk a legilletékesebb fórumokat megszólaltatni ebben a jelenleg aktuális kérdésben. Az *Aradi Közlöny* munkatársa ma felkereste az aradi középiskolák igazgatóit, akik a következőleg nyilatkoztak az érettségi panamákról.

Ábrai Lajos,

az Aradvárosi felső kereskedelmi iskola igazgatója.

— Nekem a szász kereskedelmi iskolákon divó vizsgálati rendszer az ideálom, amelyről személyesen is volt alkalmam közelebbi tapasztalatokat szerezni. Ott a hároméves tanfolyam végén az igazgató tudatja a növendékekkel, hogy anyanyelvükön egy tetszésszerű tárgy-

ról értekezést kell készíteniök körülbelül négy héten belül. Ha elkészül az értekezés, a jelölt átadja azt igazgatójának azzal a kijelentéssel, — amit különben kézárással is megerősít — hogy ez az ő becsületes munkája. Ezenkívül egyéb írásbeli vizsgálat nincs is. Ezzel az értekezéssel az írásbeli be van fejezve. A többi vizsgálat szóbeli, ahol visszaélés nem fordulhat elő. A közönség tudja, hogy minden megvizsgált növendék lekötötte becsületszavát s így, ha történnék is visszaélés és valaki eldicsekednék vele, maga a társadalom az, amely diszkreditálja.

Ami az iskolákban divó visszaéléseket illeti, azokat egyenesen az iskola falain kívüli élet, vagyis a társadalom befolyására vezetem vissza. Mert a társadalom nem csak hogy nem minősíti inkorrektéknak az idegen tollakkal való ékeskedést és a tanárok félrevezetését, hanem virtusnak is mondja, sőt alkalmas iskolának tartja az életben való boldoguláshoz. Aki nek az ilyesmi sikerül, arról jóelőre megállapítják, hogy élelmes és szemes lesz.

Legyen-e érettségi, vagy ne legyen? Eddig a mellett voltam, hogy ne legyen, de most azon a nézetem vagyok, hogy legyen. Legyen pedig azért, mert ha érettségi vizsgálat van, akkor kormánybiztosok is vannak, a kik nemcsak a növendékeknek, hanem a tanároknak a dolgait is felül bírálják, s ezen a réven a tanároknak természetes és hathatós védelmet nyújtanak. Ha nem volna érettségi vizsgálat és tisztán a tanároktól függene a növendékek kibocsátása az életbe, akkor a tanárok mindegyike a mai társadalmi viszonyok között igen sokoldalú kísértésnek, befolyásolásoknak, sőt fenyegetéseknek is lennének kitéve, nem is tekintve a gyanúsításokat, amelyek természetesen erkölcsi tőkéjüktől fosztanák meg.

Burián János,

a kir. főgimnázium igazgatója.

— A múlt évben annyira redukálták az érettségi nivóját a Lukács György-féle szabályzatban, hogy az ugynevezett „érettségi svindlikre“ ma már ok nincs. Míg a régi érettségi vizsgálatoknál az, aki az érettségi vizsgálaton egy tárgyból, akár latinból, akár magyarból elbukott már nem mehetett szóbeli re, addig ma külön külön elbukhatik, mégis szóbelire engedik. Hogy ennek dacára mégis napirenden vannak azok a bizonyos csalások, annak több oka van. A tanulók először is csupa félelemből is megteszik, mert a jobb tanuló is attól fél, hogy elbukik s egy évet kell ismételnie. Ez a legtermészetesebb érzések egyike, mert ki ne ragaszkodna ahhoz, hogy az életbe minél előbb kimehessen. Miután tudja, hogy ez ettől a vizsgálatától függ, tulzott jelentőséggel ruhazza fel azt, jobban fél, mint ahogy kellene s elkövet mindent, hogy keresztül menjen. Másodszor megteszi egy részük azért, mert tényleg oly kevés a készütségük, hogy a puskák nélkül moccani sem tudnának. Sajnos, de tény, hogy kerülnek fel ilyen gyenge tanulók a VIII ikba. Egy egy érettségi vizsga gyászos képét mutatja ennek, amiről sokat beszélhetnének azok a magyar írásbeli dolgozatok, amelyek csak úgy hemzsegek az ortografiai hibáktól. Ezek az alsó osztályokban nem voltak kellőleg elbírálva, s az érettségi előtt kiveszi azt a lelke, hogy ezeket kérelhetetlenül elbukassa? Ha idáig felengedték őket, rendszerint át is segítjük valahogy az utolsó akadályon is.

A svindlik elejét lehet majd venni, ha a mostani szabályzat ismertebb lesz a szülők és tanulók előtt s ebből kifolyólag csökken az a félelem, a melyet az érettségi kelt. Ha megértik, hogy egy tantárgyból való bukás nem jelent kalamitást, bizonyára kevesebb lesz

a svindli. Természetesen a szabályzat még nem minden. Fő a kellő, alapos tanítás, szigorú eljárás és fölvilágosítás. Ez azonban csak úgy lesz lehetséges, ha megszűnik az osztályok tulzsufaltsága, amely az alapos tanítás leghatalmasabb gátja. Én meg vagyok győződve arról, hogy az idén nálunk aligha használtak puskát az írásbeli vizsgán. Hogy esetleg jó véleményem dacára is lefőztek, az nincs kizárva, mert a diák eszén nem lehet kifogni.

Láng Mihály,

az állami tanítóképző intézet igazgatója.

— Minek tulajdonítom a tanítóképesítő vizsgálatok alkalmával itt ott előforduló visszaéléseket?

Legelső sorban emberi gyarlóságból eredőknek tekintem őket. Természetünkben van, hogy fontosabb próbatétek alkalmával erőnket meghaladó sikereket szeretnénk felmutatni. Mikor az ifju az írásbeli vizsgálat előtt áll, elveszti önbizalmát. Még a jeles is aggódik. Ez a félelem megfosztja teljesítő képességének jelentékeny részétől. A jeles ifju is beleéli magát a gondolatba, hogy nem lesz képes a várakozásnak megfelelni. Az ifjuságnak alaptalan félelme, aggodalma a visszaélések forrása. Ilyenkor oszlassuk el a félelmet, aggodalmat. Mondjuk meg a fiataloknak, hogy a képesítő vizsgálat ugyan nem játék, hanem komoly munka, de azért felesleges attól félni, mert hiszen ugy is jól tudja minden tanár, hogy a négy évfolyamon át mennyire érett meg minden jelölt a tanítói pályára. Ezt tettem az idén is és mégis előfordult a szabálytalanság. Én ugy tapasztaltam évek hosszú során át, hogy egyik nemzedék a másikat készíti elő a szabálytalanságokra, akár van arra szükség, akár nincsen.

A visszaélésekre a gyengéknek van szükségük. Hatásuk az erősekre nagy. Közös múlt, közös jelen, közös jövő az együvértartozás erős érzeteit érlelték meg lelkeikben. És a bajtársi szeretet? Ez bizony sok visszaélésre csábítja nemcsak az ifjut, hanem — megesik — a legényembert is. Mikor a gyenge bajtárs kér, könnyörög, rimánkodik: „Édes, jó cimborám, ne hagyj el! Tudom, gyenge vagyok. Ha nem segítsz, elbukom.“ A bajtársi szeretet ilyenkor elhomályosítja az igazság útját. Megkezdődik a tervezés. Rengeteg gondolat kerül felszínre. Eleintén csak ketten-hárman alakulnak szövetségé, majd 10-en, 20-an, 30-an, végül valamennyien. Miért? Mert meg kell menteni 2-3 gyengét. Véleményem szerint visszaélések mindig voltak s míg a jelöltek emberek, mindig lesznek. A bajt teljesen megszüntetni lehetetlen. Enyhíteni igen, ha a rideg, száraz, merev rendszert a lélek szabad szárnyalása fogja felváltani. Ne kényszerítsék a tanárt az élettelen paragrafusra, a lelket ölő formára: akkor sok minden meg fog változni. Ma a forma korát éljük, azért van mindenütt annyi baj. Megvallom őszintén, hogy minket bizony bizony nem igen vezet a forma. Figyelembe vesszük, amennyiben egészséges szellemi életnek a teste. Több természetes szellemi élet s kevesebb alakosság!

Boros Vida, a kir. állami főreáliskola igazgatója kijelentette, hogy a kérdéstről nem óhajt nyilatkozni.

TÁVIRATOK.

A teljes béke.

Tokió, jun. 6. Ugy hírlik, hogy Japán és oroszország között a függőben lévő kérdések két hónapon belül véglegesen elintéződnek. Mindkét ország nagykövetségé fogja emelni az egymásnál lévő követségeit.

Külgyminiszterek találkozása.

Róma, június 6. Tittoni tervezett összejövetele *Aerenthal* június közepén fog megtörténni. Tittoni a látogatást októberben viszonzni fogja.

Cikann báró visszalépése.

Belgrád, június 6. *Cikann* báró, Ausztria-Magyarország *belgrádi* követe lemondott állásáról. Mint diplomáciai körökben egész határozottan állítják, *Cikann* utódává a monarchia brazilai követét, *Forgách* grófit fogják ki nevezni.

Vizsgálat a hegyaljai motoroson.

Főfelügyelőségi kiküldött Aradon.

A vonalak bejárása.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 6.

Az utóbbi napok sok kellemetlensége után az Aradhegyaljai helyi érdekű motorosvasut részvénytársasága ma örvendetes eseményt jegyezhet föl. A mai napon a budapesti vasuti és hajózási főfelügyelőségnek, a legfőbb közlekedési felügyeleti hatóságnak kiküldöttje, *Szécsy* Károly főfelügyelő váratlanul beható vizsgálat alá vette a motorosvasut üzemét s berendezését és egész napon át tartó szemle után teljes megelégedését fejezte ki a látottak fölött.

A főfelügyelő, akinek lejövetele részben az aradi vállalatról elterjedt mindenféle híresztelésekre vezethető vissza, alaposan megismerkedett a vasut forgalmának lebonyolítását, a felszerelést, a személyzet szakképzettségét. E vizsgálat során *Szécsy* Károly úgy találta, hogy a vállalat kisebb kezdetlegességektől eltekintve *mindenben megfelel a rendeltetésének*, ugyanolyan színvonalon áll, mint más kezdő forgalmi intézmények, sőt az utasok számának állandó szaporulatát tekintve, a vasut szép jövő elé néz.

Eljárásának eredményéről a főfelügyelő haladéktalanul jelentést fog tenni a vasuti és hajózási főfelügyelőségnek, az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa előtt azonban már ma készséggel nyilatkozott tapasztalatairól, hogy megnyugtassa a nagyközönséget a motoros forgalom akadálytalan lebonyolódása felől, valamint arról, hogy a vállalat berendezéséről és szállítóképeségéről elterjedt híreszteléseknek semmi alapjuk nincsen. A hivatalos kiküldött munkatársunk előtt tett nyilatkozatában még elmondta, hogy közvetlen tapasztalata szerint úgy a vasutársaság igazgatósága, mint egész személyzete az igazgatósági megbizottal együtt igyekeznek minden erejükkel és tehetségükkel a vasut ügyét szolgálni és törekvésükben nem akasztja meg őket az, hogy hiányzik az ügybuzgóság által sem pótolható hivatottság.

A szemléről és eredményéről, amelyről legközelebb igazgatósági ülésen is beszámolnak, továbbá *Szécsy* Károly főfelügyelőnek és *Löcs* Rezső igazgatósági elnöknek munkatársunk előtt tett nyilatkozatairól az alábbi tudósítást adjuk:

A váratlan vizsgálat.

Tegnap délután az *Aradhegyaljai motoros vasut igazgatósága* a Budapestben székelő vasuti és hajózási főfelügyelőségtől szűkszavu táviratot kapott, amelyben közlekedési intézményeink-

nek ez a felügyeleti hatósága közölte, hogy *Szécsy* Károly főfelügyelő hivatalos kiküldetésében Aradra érkezik és a mai nap folyamán vizsgálatot tart a motorosvasut vonalai, felszerelése és egész üzemé fölött. Tegnap este a budapesti gyorsvonattal megérkezett a főfelügyelő, akinek fogadására a motorosvasut részéről *Kepes* Ferenc igazgatósági megbizott meg is jelent. *Szécsy* megérkezésekor közölte *Kepessel*, hogy beható vizsgálatot fog vezetni a motorosnál, amelyről már olyan híreket is hallott a főfelügyelőség, hogy a forgalom szünetel és súlyos krízis fenyegeti a vállalatot. E híreknek ellenőrzése végett küldötte le *Szécsy* *Söpkéz* Sándor dr. miniszteri osztálytanácsos, a vasuti és hajózási főfelügyelőség vezetője, aki a hegyaljai motoros műtanrendőri bejárásán személyesen képviselte a központi hatóságot és azóta is állandóan nagy figyelemmel kísérte a vasutársaság ügyeit.

Szécsy a Pannónia szállóban szállt meg és ma reggel a vizsgálatot a motorosvasutnak Radnai-úti telepén kezdte meg. A műhelyeknek, a felszerelésnek megtekintése fél 11 óráig tartott, amikor aztán a főfelügyelő *Kepes* Ferenc igazgatósági megbizott kíséretében a pálya megismerésére indult. Elsőnek az *aradgyorok-pankotai* vonalat tekintette meg *Szécsy*, majd *Pankotán* megebédelvé, a *pankota-radnai* és végül a *radna aradi* vonalak és utas-tek alapos megismerése következett.

Noha nétköznap volt, a motorok ma állandóan az utasoknak nagy tömegét szállították és a forgalom minden fönnakadás nélkül bonyolódott le annak ellenére, hogy ma különvonatot is menesztett a vállalat *Tanfj* Gusztáv kovaszinczi temetésére. A különvonat indítása és bekapcsolása a forgalomba mindössze tíz pernyi késedelmet okozott a többi motorvonatoknak.

A szemle este 7 órakor ért véget. Hogy mi volt az eredménye, arról beszámol *Szécsy* Károly főfelügyelőnek alábbi nyilatkozata, a melyet az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa előtt tett:

Szécsy főfelügyelő a vizsgálatról.

— Tulajdonképpen nem is vizsgálni jöttem Aradra, — kezdte *Szécsy* Károly kijelentéseit, — hanem azért, hogy *Söpkéz* Sándor dr. min. osztálytanácsos, hivatali főnököm megbizásából meggyőződjem, mi igaz az aradi újságok nyomán a fővárosi lapokban is megjelent közleményekből. Az utóbbiakban már azt olvastuk, hogy az aradhegyaljai motorosvasutnál megakadt minden forgalom, s az igazgatóság — köztük az aradi üzletvezető ur is — leköszönt. A vasuti és hajózási főfelügyelőségnek az a kötelessége, hogy ilyen esetekben azonnal intézkedjen a forgalom pontos lebonyolítása iránt. Lejöttem tehát szemlét tartani és ma meggyőződtem, hogy a forgalom éppen úgy mint eddig lebonyolítottatik, *semmiféle jelentékenyebb bajt, komolyabb hiányt vagy veszedelemmel fenyegető dolgot nem találtam*. A belső dolgokba nem avatkozhattam, mert kötelességem csak az, hogy meggyőződjem, vajjon csakugyan zavartalanul bonyolítják e le a vasut üzemét.

A vonalaknak mai bejárásán, leszámítva egy kis késést — amely másutt is történhetik — semmi fönnakadást nem találtam. A vasut a kezdet nehézségeivel küzd, a személyzet még nincs teljesen begyakorolva, de *semmi ok sincsen a nyugtalanságra*.

— Főfelügyelő ur kiküldetése nem annak a memorandumnak következménye, amelyet *Sztankovits* Miklós üzletvezető ur, motorosvasuti igazgató, mint a kormány állandó megbizottja a kereskedelmi miniszteriumnak küldött — kérdezte most munkatársunk.

— E memorandumról nem tudok semmit, — felelte a főfelügyelő és nem is annak következtében jöttem le. Hiszen a kereskedelmi miniszterium nem is tud kiküldetéséről, a melyet a főfelügyelőség saját hatáskörében rendelt el.

— Milyennek találta főfelügyelő ur a vasuti személyzet szakképzettségét?

— A személyzet ugylátszik teljes ambícióval és elég hozzáértéssel dolgozik, de ha a motor fölmondja a szolgálatot, akkor természetes, hogy ez kibatással van az alkalmazott munkaképvéré. Aggodalomra azonban valóban *nincsen ok*. A pálya is olyan karban van, amelyben egy olyan hosszú tél és annyi hó után lehet. A pálya javítási munkái különben is folyamatban vannak és nagyobb baj a pályatestnél nincsen. Itt-ott egy kis süpedést találtunk, de ezek egy-két nap alatt rendbe hozhatók. Nagyobb baj az, hogy — amint értesültem *s amit magam is láttam* — a *lakosság* kövekkel dobálja a vonatokat, s köveket rak a sínekre. Ez már *komolyabb dolog*, de maga a vasut vezetősége mindent elkövet, hogy a forgalom akadálytalanul lebonyolittassék. Hiszem is, hogy pár hónap múlva ha a motorokat rendbe hozzák és a személyzet jobban begyakorlódik, ezek a mizériák teljesen megfognak szünni.

Az igazgatósági megbizottól, *Kepes* Ferencről az a véleményem, — folytatta *Szécsy* nyilatkozatát, hogy szorgalmas, ambiciózus ember, aki belejön a vállalat vezetésébe. Tőle, aki soha vasutat nem vezetett, nem lehet kívánni, hogy 2-3 hónap alatt nem tudom milyen nagy dolgokat végezzen. Amellett még küzdenie kellett kiképzetlen személyzettel, amelyből csak utóbb lettek megbizható és szakképzett alkalmazottak. Általában a vasutat semmivel sem találtam rosszabbnak, mint más kezdő közlekedési vállalatot. Igaz, hogy pl. a *gyulavidéki* motorosvasutnál forgalomba helyezése, múlt év december 13-ika óta semmi baj nem volt, de annak élén *Zerkowits* Rudolf gépészmérnök áll, aki Boszniában több vasutépítésnél volt, a gyulavidéki vasut építését vezette, forgalmi szakember, műhelyfőnök és kereskedelmi szakképzettségű ember.

— A hegyaljai motorosnak villamos üzemre való átalakítása előnyös volna a vállalatra?

— Minden esetre jó volna, mert a villamos hajtórőnél kevesebb mizéria lenne.

Ezzel véget ért munkatársunknak *Szécsy* főfelügyelővel folytatott beszélgetése.

Munkatársunk ma este fölkereste *Löcs* Rezső igazgatósági elnököt is, aki csak este fél nyolc órakor találkozott a vizsgálatra kiküldött főfelügyelővel. *Löcs* előtt is a főntebbi nyilatkozat lényegével egyező kijelentéseket tett *Szécsy*, csak néhány apróbb kifogásokat közölve vele. Ezeket a lényegtelen javításokat már a legközelebbi napokban megteszi a vasutársaság, amelynek igazgatósága a napokban tartandó ülésen örömmel fogja tudomásul venni a hivatott vizsgálat kedvező eredményét.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A nyári színház megnyitása. Nagy aparátussal készül a színház művezetősége a nyári szezon vasárnapi felavatására. A próbák már szombaton reggel megkezdődnek s a pénztár is rendelkezésre áll a közönségnek szombaton reggeltől kezdve, hogy a két vasárnapi előadásra mindenki megválthassa idején a jegyét. A társulat friss, pihent erővel indul neki a nyári évadnak, mely az előjelekből ítélve igen zajos és szórakoztató lesz.

Ünnep előtt.

Uj és még újabb titkos tanácsosok.

A kitüntetések a hivatalos lapban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Mosolygó arcok derülnek a politikai látóhatáron; azoké, akik gratulálnak s azoké, akiket gratulálnak. Megkezdődött a kitüntetések lavinája. Ma megjelent a miniszterek titkos tanácsosságára a Wekerle kitüntetésére vonatkozó közlés. Június 8-án jön a többi. Válság, alkotmánybiztosíték s egyéb kellemetlenségek pár napig feledve vannak. Az aktuális jelszó ez:

— Gratulálok, kegyelmes uram!

A jubileumi kitüntetések

A hivatalos lapban ma jelent meg a titkos tanácsosi kinevezésekre vonatkozó királyi kézirat. A hivatalos lapban ezenkívül még egy kézirat jelent meg, amely Wekerle kitüntetésére vonatkozik, s amely meglepetés-számba jött. Ennek ez a szövege:

Kedves dr. Wekerle! Önnek Lipót-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1907. évi június hó 3-án.

Ferenc József s. k.

Gróf Zichy Aladár s. k.

A titkos tanácsosok kinevezése így szól:

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi június hó 3-án kelt legfelső elhatározásával Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszternek, Jekelfalussy Lajos tábor-szernagy, honvédelmi miniszternek, gróf Zichy Aladár Ő Felsége személye körüli miniszternek, Josipovich Géza horvát szlavon-dalmát tárca nélküli miniszternek, Günther Antal igazságügyminiszternek és Justh Gyulának, a képviselőház elnökének a belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen, legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

„Valóságos” vagy nem „valóságos”?

Sok szóbeszédre adott okot, hogy a hivatalos lapban megjelent közlés csak belső titkos tanácsosokról szól, holott a teljes címe ennek a méltóságnak *valóságos* belső titkos tanácsos. Különböző kommentárokat fűztek hozzá, hogy mért maradt el a *valóságos* jelző: némelyek új méltóságot láttak az új címben, mások azt hangoztatták, hogy a belső titkos tanácsosság kevesebb, mint a valóságos, a melyet eddig a miniszterek kaptak.

Egy újságíró a délelőtt folyamán fölkereste dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt és ő különböző korrektorok különböző apáinak nem épen barátságos emlegetése közben kijelentette, hogy nincsen itt szó sem új méltóságról, sem degradációról, hanem egyszerű sajtóhibáról, a melyet helyre fognak igazítani.

Délután pedig megjelent a félhivatalos magyarázata, hogy miért maradt el a *valóságos* szó a titkos tanácsosi kinevezéseknél. A félhivatalos magyarázat szerint ez sajtóhiba. Megjelent ezenkívül egy nem egészen félhivatalos magyarázat is, amely azt mondja, hogy a hibát *nem fogják korrigálni*, holott a hivatalos lapban hibásan megjelent közleményeknél az a gyakorlat, hogy azokat újból lenyomatják. Ezt a kinevezést azonban nem fogják újból kinyomatni és így megmarad.

E magyarázat mellett sokan azt fejtették, hogy a valóságos jelzőt az utóbbi

időben egyáltalán nem szokták használni a titkos tanácsosi kinevezéseknél. Csak a hatvanas évekig voltak, — amint Németországban ma is — valóságos és egyszerű titkos tanácsosok, a kiket azáltal különböztettek meg, hogy csak a valóságosok kaptak excellenciás címet. Azóta azonban, minthogy mind a belső titkos tanácsos egyforma, a „valóságost” nem szokták külön föltüntetni.

Sokat beszélgettek a képviselőház folyosóján a Wekerle mai kitüntetéséről. Maliciózus megjegyzéseket fűztek ahhoz, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök a Lipót-rend nagykeresztjét kapta. Ez az ordó pedig nem áll egyébből, mint nagy kétfejű sasból és kis fekete-sárga szalagból. Az ordó különben se illik a magyar koronázási jubileumra, a magyar miniszterelnökre. A Lipót-rend a legosztrákabb rendjel és hivatalos neve kaiserlich-österreichischer Leopoldorden, kezelése teljesen német és a kíséző okirat szövege is német. Sokan megjegyezték, hogy sokkal illendőbb lett volna a Szent István-rend nagykeresztje.

A második sorozat.

A képviselőház folyosóján elterjedt hírek szerint a királyi kitüntetések második sorozata június 8-ikára várható. Hír szerint a hivatalos lap ekkor fogja közzélni Rakovszky István, Návay Lajos a képviselőház alelnökei és Popovits Sándor pénzügyminiszteri államtitkár valóságos titkos tanácsossá történt kinevezését. Tóth János kultuszminiszteri államtitkár a Lipót-rend közepkeresztjét fogja megkapni. Beszélnek, hogy több udvari tanácsosi kinevezés is lesz.

Kossuth és Vázsonyi.

Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselőnek ma a házban mondott beszéde, noha kevesen voltak a teremben, nagy hatást keltett s a jelenlévő Kossuth Ferenc és Sztérényi József kereskedelmi államtitkár is nagy figyelemmel hallgatták végig. Bár a beszéd egy része élesen támadta a vasutasok szolgálati rendtartásáról szóló javaslatot, Kossuth a beszéd végén kéznyújtással nyilvánította nagyrabecsülését a szónok iránt. Azután leült Vázsonyi mellé a hátsó padokba, s néhány percig elbeszélgetett vele a beszédjéről. E privát beszélgetésben Kossuth főképen Vázsonyi beszédének ama részével polemizált, amelyben Vázsonyi a vasutasok pragmatikájában megállapított eskümintát támadta. Kossuth Ferenc bizalmasan kijelentette, hogy ezen már nem lehet változtatni. A törvényjavaslatot ugyanis bemutatnák a királynak, s ha azon változtatnának, ebből kellemetlenségek származnának.

TANÜGY.

(—) Tanítógyűlés Gyorokon. Az Aradvidéki Tanítóegyesület marosmenti fiókköre ma tartotta közgyűlését Gyorokon. A népnevelők munkásságának e napja ünnepe volt a községnek is.

Az ülésen részt vett az Aradvidéki Tanítóegyesület elnöke: Kovács Vince h. i. kolafelügyelő. Kíséretében voltak Tabakovics Mariska, ki felolvasott a gyűlésen, Marinkovics Péter, Kömives József, Weber Agoston, Lautner Mátyás, Csirák Márton, Korom József és Czobor Ottó aradi tanítók. Az ülést Arnold János elnök nyitotta meg. Ezután Lázár Pál gyoroki

áll. tanító tartott érdekes gyakorlati tanítást. A III. osztályban mutatott be olvasmánykezelést. Utána Tabakovics Mariska tartott felolvasást a Németországban mintegy három éve létesített erdei iskolákról. Ismertette az eredményeket, amelyet itt elértek. Reményét fejezte ki, ha nem is ilyen, de ez irányba haladás fog történni nálunk is. Marinkovics Péter ismertette előadásában a Kossuth-utcai iskola napközi otthonát. Bemutatta a napközi otthon készítményeit, amelyet a közönség ott meg is vett. Végül Arnold János elnök értekezett a számtantánításról. Kovács Vince elnök hatásos beszédben mutatott arra a helyes irányra, amelyet a tanítóságnak követnie kell. Kifejezte úgy az egyesület, mint a fiókbizottság kő. ö. netét az előadónak. A gyűlés után bankett volt a kaszinó nagytermében. Köszöntőt mondtak Tabajdi Gyula jegyző, Kovács Vince, Hunyady László és többen.

(—) Koronázási ünnep a tanítóképzőben. Az aradi állami tanítóképző-intézet Eötvös önképzőköre június 8-án délelőtt 8 órakor az intézeti tornateremben koronázási emlékünneppel egybekötött záró diszgyűlést tart. A diszgyűlés sorrendje:

1. a) Mendelsohn: A viszontlátáskor. b) Kjerulf Kalfan: Nászut Hardengerben. Enekl: az ifjusági énekkar. 2. Megemlékezés a koronázási jubileumról. Unnepi beszéd, mondja: Juhász Ferenc, III. év. növ. 3. Magyar népdalok. Eneket: tós vonósnegyes kísérettel. Enekl: Martzy K., Urderián Gy., IV. évesek, Gábor L. III. éves és Faragó Karoly II. éves: kísérik: Zoltai Mátyás tanár, Weisenburger S., Posta S. IV. évesek és Zanjonskovszky I. III. éves. 4. Jelentés a pályázat eredményéről: a pályadíjak kiosztása. 5. A rajnai revész. Irtá: Ifj. Abrányi Kornél. Szavalja: Urderián György IV. é. n. 6. a) Sjögren: Hegedü-szonáta 19. mű, I. tétel. b) Hubay: Scène de la Csárda, 32. mű. Hegedün előadja: Zoltai Mátyás tanár, zongorán kíséri Zoltay Mátyásné urnó. 7. Monológot szaval: Stelly Géza III. é. n. 8. Az önképzőkori tisztviselők rövid évi jelentései; fölmentésük. 9. Bucsu beszéd: mondja: Kőszegi Márton IV. é. n. ifj. elnök. 10. A tanárelnök zárószavai. 11. Egressy-Farkas: Szózat. Zongora- és zenekarkísérettel énekl: az ifj. énekkar.

A Fehér Kereszt parkünnepélye.

A mulatság műsora.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Ma délután 3 órakor Károlyi Melinda grófné elnöklete alatt a Fehér Kereszt egyesület bizottsága utolsó ülését tartotta annak a pompás nyári mulatságnak előkészítésére, amely június 9-én fog a Baross-parkban lefolyni. Az ülésen Keller Lajos titkár részletesen beszámolt azokról az előmunkálatokról, amelyeket a szűkebbkörű rendezőbizottságok az ünnepélynek minél sikeresebb lefolysa érdekében tettek, majd véglegesen megállapították a mulatság műsorát. A bizottsági tagok a mai ülésen több ízben hangoztatták és gróf Károlyi Gyuláné határozatilag is kimondta, hogy az ünnepélyen a belépődíjon kívül a közönséget nem terheli semmiféle költség és a sorsjegy s pezsgőárusítás is csak egy sátorban lesz.

A mulatság műsorát, amely szombaton fog nyomtatásban megjelenni, a mai ülésen a következőképpen állapították meg:

Az ünnepély délután 3 órakor kezdődik. Első szám az aradi Máv. dalkörnek hangversenye lesz, amelyet a dalkör tagjai a kioszk erkélyéről adnak elő. A hangversenyt az Aradi atletikai klub tagjainak kacagató labdamérkőzése követi, óriási labdával. Öt órakor az erkélyről tárogató-szólo fog elhangzani, majd az Aradi atletikai klub által rendezett humoros távgyalogló verseny következik. Fél 7 órakor a vaggongyári dalkör hangversenyez több érdekes énekszámmal. Ezzel az ünnepség első része véget ért. A második rész első attrakciója a villanyvilágítással fényárban uszó parkkal szem-

ben, a Maros tulsó partján esti fél kilenckor rendezett nagyszabású tűzijáték, amely messze fölülmulja majd az utolsó évek hasonló látványosságait. Az egész multság *clou*-ja a kioszkban tartandó kabaret-előadás lesz, amelyen az aradi Nemzeti Színház ensemble-jának hat kiváló erőssége fogja a közönséget szórakoztatni. Előadó művészekül *Kállay* Jolán, *Norák* Irén, *Leővey* Leó, *Szathmáry* Árpád és *Faludy* Károly szerepelnek, míg a konferencier tisztét *Marházy* Miklós, az előadás rendezője és *Szathmáry* Árpád fogják ellátni.

Az egész ünnepély alatt a 33. gyalogezred zenekara és két cigánybanda hangversenyez és különösen a műsor egyes számai közötti szüneteket fogják kitölteni. A park közepén áll a pezsgő- és sorsjegysátor, amelyben Arad előkelő ifjú hölgyei árusítják a sorsjegyet s a pohár pezsgőt 1 koronájával és a palackokat 6 koronával. Sorsjegy- és pezsgőkinálás csak a sátorban lesz, mozgó árusítástól az egylet eltekint, nehogy ez elriassza a közönséget az ünnepélyen való tömeges megjelenéstől. A kioszkban kiállítás rendeznek azokból a képekből, amelyeket a gyermekkórház alapjának jávára ki fognak sorolni.

Az egylet vezetősége gondoskodott arról is, hogy a multság kedvezőtlen idő esetén is megtartható legyen. Ebben az esetben a közönség megváltott jegyeivel *átvonul az iparosházba*, amelynek összes termeiben az ünnepélyt a főntebb vázolt egész műsorral fogják megtartani.

Ki az igazi időjós?

A magyar Falb Rudolfok.

Meteor és Sirius.

Arad, június 6.

Falb Rudolfnak, a világszerte ismert időjósnek követői akadtak Magyarországon. S amíg a külföldön csak egy Falb Rudolf volt, nálunk ketten is akadtak, akik az ő mesterségébe fogtak. Az időjósítás bizonyosan azért jutott nálunk nagyobb elterjedtségre, mert nálunk jobban hisznek a leveli bekákban és egyéb időjárás-jövendőkben.

Egy ideig csak a meteorológiai intézet foglalkozott Magyarországon ezzel. Nehány évvel ezelőtt erős versenytársa akadt a meteorológiai intézetnek *Vozáry* Pál mérnök személyében, aki a napfoltokból és az ugynevezett csomópontokból jósolt esőt és havat, nyájas napsugarat és zivatart. *Vozáry* észrevette, hogy a meteorológia látnoki szemei nem terjednek tovább huszonnégy óránál, s az egy napra való jóslatai is többször nem válnak be. Mérés elhatározással *Meteor* címen lapot indított tehát, amelyben egy hónapra előre jósolta meg az időjárást.

Eleinte tartózkodással fogadták a *Meteor*-t, de *Vozáry*-t nem csüggesztette el a közöny. Fáradozatlanul jövendölt hónapszámra *Meteor* című lapja minden hónapban felragyogott a horizonton és jóslatai többnyire beváltak. A gazdaközönség hasznos leveli békát kapott a *Vozáry* lapjában, mely utóbb már szinte félhivatalos lapja lett az O M G E-nek is.

Meteornek ezt a ragyogását most megirigyelték. A mezőgazdák sötét egén, — mint mondani szokták — most egy új csillag tűnt fel: *Sirius*. *Sirius* is időjós, polgári néven *Varga* László, aki zöld színű papírlapon írja le az időjárás váltakozását. Az új bolygó tullicitálja *Meteor*-t, mert már most közli velünk azt is, hogy júliusban milyen időt várhatunk.

Egyelőre csak a júniusra vonatkozó jövendmondását ismerjük, amely így hangzik: Június 4-től az időjárás hűvös, szeles, sőt több helyen viharos szelek fognak átvonulni és igen csapadékos, mely országos esőzéssé alakul át. Június hónap átlag hü-

vös lesz. A napfoltok igen megteínek és több napig tartó esőzést várhatunk. E hónapban három kritikus napunk fog bekövetkezni, még pedig 9., 14. elsőrendűek, 23-án másodrendű.

Sirius jóslata dolgában mi egyelőre állást nem foglalunk. Mindenesetre megvárjuk július végét. De addig is, az Istenét, hogyan igazodjunk el a kétféle jóslásban, amelyet még a hivatalos jövendölés is súlyosbit.

A király Budapesten.

Munkások tüntetése a fogadtatásnál.

Tizenhat letartóztatás.

Arad, június 6.

Budapest főváros közönsége ma impozáns fogadtatásban részesítette a királyt, akinek érkezésekor oly nagy néptömegek hullámzottak a főváros utcáin, amilyenek sem 1892-ben, sem 1896-ban nem siettek a felség üdvözlésére. A polgári közönség tizezrei mellett sok ezer munkás lepte el azoknak az utcáknak a járdáit, amelyeken a királyi fogat elhaladt. A szociáldemokrata munkásság megéltjezte a királyt, de éltette az általános választói jogot és megabcugolta a kormányt is.

Noha a főváros utcáin óriási ember-tömegek hullámzottak, rendezavarás az ünnepélyes fogadtatás során nem történt és csak a király érkezése után tüntetett nagyobb munkáscsapat a szocialista lap szerkesztősége, majd a függetlenségi pártkör előtt. Az utóbbi helyen már akkorára nőtt a tömeg, hogy megakasztotta a forgalmat, amiért vágatva odaérkező lovasrendőrök szétkergették a tüntetőket és közülök tizenhatot előállítottak.

A király fogadtatásáról az alábbi távirati tudósításunk számol be:

Ma este fél 8-kor Budapestre érkezett a király és fogadása végett oly hatalmas emberáradat hömpölygött az utvonalba eső utcákon, aminő már sok év óta nem vonult ki a felség érkezéséhez.

Már 4 óra után igen élénk képet mutattak azok az utcasorok, amerre a felség fogatja menni szokott és 7 óra felé már zsufolásig ellepte a közönség az összes járdákat. A rendőrség régóta nem látott hatalmas apparatussal vonult ki, úgy, hogy minden 15 lépésnyire rendőrt állítottak ki. Különösen nagy számmal vonult ki a lovasrendőrség.

Hat óra felé a munkásság nem csoportokban, hanem hármassával a Váci-köruttra érkezett és ellepte ennek, valamint a király által érintett többi utcáknak járdáit. A munkásság, amely délben bejelentette a rendőrségnek felvonulását, a tüntető jelleg elkerülése végett nem vörös kokárdával, hanem a szociáldemokrata jogtüvel jelent meg.

A vonat hat pernyi késéssel berobogott a nyugati pályaudvar perronjára. Riadó éljenzés zúgott végig a pályaudvaron, a hol *Fülep* Kálmán főpolgármester, *Boda* Dezső főkapitány, *Daróczy* Rezső államfőnök és mások fogadták a királyt, aki az udvari várótermen keresztül haladt és nyitott fogaton a várba hajtatott. A vonat érkezésének jelzésekor a rendőrség elzárta a kocsiutát és kordont vont a járdákon.

Amerre a király fogata haladt, a

Váci-köruton, az Arany János-utcán a közönség rendkívül szívélyes ovációban részesítette a királyt. Mindenütt felhangzott a harsány éljenzés s az ablakokból kerdőket lobogtattak az uralkodó felé. A szocialisták is éljeneztek a királyt, de mikor az udvari fogat elhaladt, felhangzott soraikból:

Éljen az általános titkos választói jog!

- Jogot a népnek!
- Le a kormánynyal!
- Abcug Wekerle!
- Abcug Kossuth!

A várpalotában *József* főherceg és családja, *Apponyi* Lajos gróf udvarnagya, a várplébános és a várkapitány fogadták a királyt.

Mihelyt a király kocsija elhagyta az utcákat, a kordon feloszlott és a néptömegek minden rendezavarás nélkül elszéledtek.

Nyolc óra felé körülbelül három-négy száz főnyi tömeg a *Népszava* szerkesztősége elé vonult és itt éltette az általános választói jogot, a kormány tagjait pedig megabcugolta és szidalmazta. Innen erősen megnövekedve az Erzsébet-köruti függetlenségi pártkör elé vonultak, de ekkor már fenyegető magatartást tanúsítottak és minthogy a forgalmat is megakasztották, a készenlétben levő lovasrendőrök szétkergették a tömeget, amelyből tizenhatot a VII-ik kerületi kapitányságon előállítottak s igazolás után szabadon bocsátottak.

A király eddigi rendelkezések szerint *nyolc napig* marad a magyar fővárosban. Szombaton Budapestre érkezik *Ferenc Ferdinánd* trónörökös is.

Tisza István a zárszámadási bizottság előtt

A rendelkezési alap ügye.

A mai kormány is...

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 6.

Tisza István gróf, *Hieronymi* Károlylyal egyetemben ma délután megjelent a képviselőház zárszámadási bizottsága előtt és nyilatkozott a rendelkezési alap 550000 koronájára nézve, a melyért a koalíció tudvalevőleg vád alá akarja helyezni a *Tisza*-kormányt.

Tisza István megjelent és nyilatkozott. A nyilatkozat egyenes volt, férfias és őszinte. Tagadást, szenzációt hiába vártak a bizottság tagjai. Legfőlebb az a része volt szenzációs, amelyben elmondta, hogy a jelen kormány ugyanazon módon utalványoztat a Magyar Államvasutak bevételeiből a rendelkezési alap részére, a mint ő tette. Ezenképen tehát a jelenlegi kormányt is vád alá lehetne helyezni az *Egyetértés* szubvenciójáért meg a *Méray-Horváth* Károly ösztöndijáért...

A zárszámadási bizottság szenzációs üléséről a következő távirati tudósítást vesszük:

A képviselőház zárszámadási bizottsága ma délután öt órakor *Hentaller* Lajos elnöke alatt ülést tartott, annak az 550,000 koronának elszámolása dolgában, amelyet a *Tisza*-kormány idején *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter *Tisza* István gróf kívánságára az államvasutak pénztárából a miniszterelnöki rendelkezési alapra utalványoztatott.

A mai ülésre meghívta a bizottság Tisza István grófot, Hieronymi Károlyt, hogy fölvilágosítást adjanak a kérdéses összeg hovaferdítéséről. Mindkét volt miniszter meg is jelent és Hentaller Lajos elnök kérdésére, hogy mit tudnak az ügyről, kijelentették, hogy hajlandók nyilatkozni.

Elsőnek Tisza Istvánt kérdezte meg Hentaller a kérdéses összeg elszámolása dolgában.

Tisza István gróf kijelentette, hogy készséggel tett eleget a bizottság meghívásának. Majd röviden elmondta azt, a mit a dologról tud.

— Mindenki előtt tudott dolog, — kezdte meg nyilatkozatát Tisza — hogy a rendelkezési alap mai összegével az ellátás végett hozzá utalt közszükségletek kielégítésére elégtelen és hogy a körülmények nehéz helyzetet teremtenek a felelőssége tudatában levő kormányfőnek. A baj enyhítésére szolgál a Magyar Államvasutak hivatali irodaszükségletek rovatán hirdetett célokra szolgáló hitel, amely jelentékeny összeget bocsát rendelkezésre oly sajtóügyi kiadások fedezésére, amelyek voltaképpen a rendelkezési alaphoz lennének teljesítendőek. Ezen közérdekből származott szükség parancsolta expediens támaszt talált az állami számszék magatartásában, amely 1903-ban és 1904-ben észrevétel nélkül hagyta tehát felelősségével fedte azt az eljárást, amelyet az 1905. évről szóló jelentésben a számszék törvénytelennek deklarált. Hivatkozhatom azonban a jelenlegi kormány eljárására is, amelylyel a Magyar Államvasutak kérdéses rovatán szereplő összegekből a rendelkezési alapra, az általam jelzett módon bizalmas politikai kiadások számára megfelelő összegeket vett igénybe.

Tisza ezután rámutatott az Egyetértés és a Méray-Horváth Károly ügyére és hozzátette:

— Világos tehát, hogy a szóban forgó eljárás felelősségében osztozniok kell a jelenlegi kormány tagjainak is.

Hentaller Lajos kérdésére ezután Hieronymi Károly adott felvilágosítást az 550000 korona kiutalványozásáról. Hieronymi kijelentései majdnem azonosak voltak Tiszáéval.

Hentaller Lajos most megkérdezte Tiszától, hogy a mennyiben a bizottság egyes tagjai kérdést intéznének hozzá, válaszolna-e azokra.

Tisza István gróf: Ha tehetem, szívesen.

Rakovszky István, az állami számszék elnöke, Éber Antal előadó, Hencz Károly és Buza Barna intéztek ezután kérdéseket a volt miniszterelnökhöz, aki többek között Éber Antal megjegyzésére a következőket jelentette ki:

— Kötelességet mulasztanék, ha magyarázatokba mennék bele és nagyon egyszerű játék volna a dolgokkal és szavakkal, ha kihástanék bizonyos dolgokat, amelyek a rendelkezési alaphoz fedeztetek és azt mondanám hogy ezeket fedeztem a kérdéses összegekből. Hivatalos eskümm által kötelezve érzem magam arra, hogy a rendelkezési alapra vonatkozó felvilágosításokat megtagadjam.

— Hencz Károly bizottsági tag ur kérdésére kijelentem, — folytatta Tisza, — csak azért jöttem ide, hogy tényekre felvilágosítást adjak, amennyire adhatok és nem azért, hogy véleményt mondjak és polóniába bocsátkozzam. Az összegek felhasználásába és részletezésébe bele nem megyek. De egész általánosságban megjegyzem, hogy ne méltóztassanak mindig a rendelkezési alap bizalmi kiadásai alatt pártpolitikai természetű kiadásokat érteni. Nem szoktam semmiféle hipokrita frazeológia mögé elbujni, vannak bizalmi kormánykiadások, olyanok is, melyek politikai természetűek, de vannak olyan kiadások is a kormányoknak,

amelyek a pártokkal semmiféle kapcsolatban nem állanak.

Hentaller Lajos elnök megköszönte Tisza Istvánnak és Hieronymi Károlynak megjelenését és az ülés folytatását holnap délutánra halasztotta, amikor a volt minisztereknek kijelentéseit nyomtatásban fogják a bizottsági tagok között szétosztani.

Öngyilkosság a plágium miatt.

A lelepleztetés után.

Egy tárcza következményei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

A dicsőségnek vágya öngyilkossá tett ma egy fiatal embert. Irói babérokra vágyott, amelyek elérésére, úgy látszik, az istenadta képességei gyöngék voltak. Az ifju, szerepelni vágyó író idegen jószág után nyult; egy francia tárcát lefordított s mint a magáét adta közre. A dolgot észrevették s az ifju író leleplezték, aki a leleplezés hatása alatt öngyilkossá lett.

A plágium-esetről, amely a fővárosi írói köreiből nagy feltűnést keltett, mai számunkban megemlékeztünk. A hőse Békéssy Imre budapesti hírlapíró. A Magyar Hírlap, amely a leleplezést közölte, így adott hírt róla:

— Tréfa. Ez volt a címe annak a tárcának, amely egy fővárosi napilap tegnapi számában megjelent. Szerzője Michel Corday francia író, eredeti címe „Girand.” Ugyanez a novella magyar fordításban már megjelent „A Hét” 1898. május 8-iki és a Magyar Hírlap 1905. november 17-iki számában. Csudálatosképpen a tegnapi tárcza már új szerző neve alatt jelent meg. Az új cég: Békéssy Imre, aki ujabban sürűen írogat a napilapok tárcarovatába, Békéssy Imre vagy elfelejtette a neve elodairni: „Franciából fordította,” — vagy plagizált. Az előbbi esetet súlyos könnyelműségnek lehetne bélyegezni s komoly fordító ne tegyen ilyesmit. De ha plagizált Békéssy Imre, — s ez valószínű, mert körülbelül tíz sora a novellának egészen eredeti, — úgy nagyobb óvatosságot ajánlunk a szerzőnek. Olyan külföldi írók munkáit írja le, akik nem kerülnek le hozzánk. Fizessen elő például a müncheni „Jugend“-re, az ki van tiltva Magyarországból. Vagy talán elkészítünk tanácsunkkal? Már megtörtént? Békéssy Imre ur ujabban nagyon produktív.

A leleplezés nagyon kinosan érintette Békéssyt, aki nagyon hiu ember volt. Anyira szívére vette a dolgot, hogy öngyilkosságra szánta el magát. Ma délben elment a nyár-utcai Hungária-fürdőbe és ott mellbe lötte magát. A szerencsétlen ifju haldoklott, mikor a Rókus-kórházba vitték.

A rendőri sajtóiroda csak ennyit jelent az esetről:

Békéssy Imre hírlapíró, ma délben a Hungária-fürdőben forgópisztolyal mellbe lötte magát. A golyó a balkulcsontján át hatolt a testébe. A mentők súlyos sebével a Rókus-kórházba vitték, ahol a 21-ik szoba 7-es számú ágyában fekszik.

A sajtóiroda az öngyilkosság okát nem említi, de bizonyos, hogy a leleplezés fölötti elkeseredés adta kezébe a revolvert.

Békéssy 21 éves újságíró volt s a Magyar Nemzet-nek volt belső munkatársa. Azonkívül a Budapest című napilapban is állandóan tárcákat írt. A leleplezett plágium-eset, nagyon elkeserítette, s barátjai előtt már tegnap emlegette, hogy az ellene indított hajsának valószínűleg komoly következményei lesznek. Tegnap este még a cirkuszban is volt s barátaival

elbeszélgetett, akik ekkor még semmi rosszra sem gondoltak.

Békéssy tagadta barátjai előtt, hogy ő plagizált volna. Lehet, hogy olvasta francia eredetben azt a tárcát, az azonban rágalom, hogy ő a tárcát egyszerűen lemásolta volna. Gyakran hangoztatta, hogy igazolni fogja magát s kérte barátjait, hogy ne ítélkezzenek felette idő előtt.

Tegnap éjjel szomorúan üldögélt egy kávéházban s a Magyar Távirati Iroda utján kérte a lapok szerkesztőit, hogy mindaddig, amíg érdemileg nem nyilatkozik, függesszék fel vele szemben ítéletüket. A Független Magyarország azonban a kérelem dacára is leadta a plágium-hírt, ami nyíra elkeserítette Békéssyt, hogy mellbe lötte magát.

Az öngyilkoshoz a rendőrség részéről Jakab rendőrfogalmazó ment ki. Békéssy sérülése nem életveszélyes, még csak nem is súlyos. A rendőrtisztviselő átkutatta az öngyilkos zsebeit s azokban három levelet talált. Az egyik Békéssy Juliskának volt címezve, a másik Sándor Tivadarnak, a N. N. szerkesztőjének, a harmadik pedig egy Szőke Aranka nevű hölgynek.

Botrány a berlini udvarban.

Harden Miksa leleplezései.

Eulenburg herceg bünei.

— Az Aradi Közlöny távirati osztályától. —

Arad, június 6.

Megemlékeztünk arról az óriási botrányról, amely egy újságcikk következtében az egész német közvéleményt már hetek óta foglalkoztatja és izgalomban tartja. Harden Miksa író, a Zukunft szerkesztője nemrégiben cikkorozatot írt lapjába és ebben szenzációs leleplezéseket közölt a berlini udvarról. Harden leleplezései kinos feltűnést keltettek és nyilvánosságra jutásuk után megkezdődött a német császári udvarban a purifikáló munka, amelynek már eddig is több előkelő vezetőszerpet átszott méltóság az áldozata. Berlin-ből a leleplezésekről és az ezek következtében támadt botrányról ujabban az alábbiakat táviratozzák:

Harden Miksa leleplezései nagy port vertek fel a német fővárosban és egész Németországban. A botrány középpontjában Eulenburg Fülöp herceg, volt bécsi nagykövet áll. Az első leleplezés akkor történt ki, amikor Lynardt gróf, a pozdami lovasezred egyik kapitánya hirtelen kilépett a szolgálatból.

Egy őrmester ugyanis a szemle alkalmával kilépett a sorból és bevádolta a kapitányt, hogy barátságával kiozza őt is és a csinosabb közlegényeket is. Lynardtnak azonnal mennie kellett, noha igen előkelő rokonsága van. A hesseni nagyhercegnek sógora Lynardt gróf és a trónörökösnek is kedves embere, aki sürűn fordult meg a berlini udvarnál. A császár is nagyon felháborodott Lynardt botrányos viselkedésén.

Ezt az esetet Frigyes Henrik hercegnek, az elhunyt braunschweigi régens fivérének esete követte. Ezt a herceget a császár kiakarta nevezni az előkelő Szent János rend lovagjává, de mielőtt a kinevezés megtörtént volna, kitért a botrány.

Egy fiatalember feljelentette a herceget a rendőrségen, mert a berlini állatkertben intim baráti viszonyt akart vele kezdeni. A dologból csunya pör keletkezett, amelyben a herceg jogtanácsosa zsarolásért feljelentette a fiatal embert. A pörnek azonban nem lett vége, mert a botrány kikerülése végett elutaztatták a fia-

talembert a német fővárosból, még pedig sok aránnyal, amely a herceg zsebéből származott.

Körülbelül így járt *Hohenau* gróf is, a császár személyes szolgálattételére kirendelt tábornok, az elhunyt braunschweigi régens mostohafivére is. Az ő botránya rövid ideig tartott, mert sietett eltűnni a színtérről.

Annál nagyobb port vert fel Eulenburg Fülöp herceg esete. Ez a finom diplomata különösen kitüntette kegyeivel a francia katonai attaché-t, akit a berlini udvarnál felette kedveltek, mert csinos, elegáns, jól táncoló fiatal ember volt. Eulenburg is szemet vetett rá és ezen a réven gyakran volt hivatalos a császári vadászatokra is.

Amikor Harden cikke megjelent, egy hét sem telt bele, a francia kormány visszarendelte a katonai attachét. Beszélnek, hogy a nagy tiszogatás a német trónörökösnek köszönhető, aki a cikkek megjelenése után felháborodva sietett a császárhoz. A felség intézkedésére eltűntek az udvarból a kompromitált udvaroncok, élükön a volt bécsi nagykövettel.

A botrány ezzel még nem ért véget és egyre nagyobb hullámokat ver fel.

Érettségiző lányok a főgimnáziumban.

Három maturanda.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Nemrég még kuriózum számba mentek a diák-kisasszonyok. A szükség, amely a nőket kenyérkereső pályák felé küldi, ma már megszokottá tette őket. Különösen azóta, hogy a diplomás pályákon újabb kapukat nyitottak a nőknek.

Hanem a latin iskolákban eddig ritkábban jelentkeztek a női tanulók. Ezért megy eseményszámba, hogy Aradon a főgimnáziumban három kisasszony jelentkezett, hogy az érettségi vizsgálatot letegye. Kettő tanár, egy pedig orvos akar lenni, s ezért kell a Virgilius nyelvében és egyéb tudományokban való jártaságukról számot adni.

Az aradi kir. főgimnázium értesítőiben már évek óta szerepel három aradi urileány, mint magántanuló. A diákkisasszonyok a gimnázium nehéz tantárgyaiból mindenkor a legjobb előmenetelt tanúsították s így a tanári kar érdemesnek tartotta őket arra, hogy az ideai érettségi vizsgálaton beszámoljanak nyolc esztendőn át szerzett tanulmányaikról.

A gimnáziumban e hó 11-én kezdődnek meg az érettségi vizsgálatok, amelyekre a közoktatásügyi kormány tudvalevőleg *Tomcsányi* Lajos jezsuita szerzetest küldte ki biztosul. A drukkoló diákok között ott fognak ülni a szigorú arcú vizsgázó bizottság előtt a diákkisasszonyok: *Almási* Erzsi, *Grossz* Ilona és *Reier* Margit.

Városszerte nagy érdeklődéssel tekintenek a főgimnázium ezidei érettségi vizsgálatai elé, mert ez az első eset, hogy az aradi gimnáziumban leány-növendékek pályáznak az érettségi bizonyítványért, amelynek végén ott diszeleg a sokaknak elérhetetlen mondás:

Felsőbb oktatásra képesítetett!

Az érettségiző lányok közül kettő a tanári, egy pedig az orvosi pályára készül.

HIREK.

Az aradi Heintze.

Szent Prudéria ma megnyilatkozott — egyelőre a legkényelmesebb formában, névtelenül. Anonim följelentést küldött a főkapitányhoz, s abban ijedten fölsikoltott: Uristen, a kirakatokban meztelen képek vannak! Főkapitány ur, főkapitány ur, mi lesz az erkölcsökkel

Röstelleni kellene, hogy ilyesmi Aradon esett meg, ha történetesen másutt is meg nem esett volna. De meg esett Berlinben, s halhatatlanná tette a lex Heintzet. Heintze mester is a művészet meztelenségeit hánytorgatta. Körülbelül annyit akart, hogy a milói Vénuszra selyembluizt és szoknyát adjanak, vagy a belvederi Apollóra nadrágot és szalonkabátot huzzanak.

Ha idő is lenne rá, a névtelen levelező bizonyára nem érdemes annyira figyelemre, hogy az ember megmagyarázza, hogy a művészetben csak az látja meg a meztelenséget, aki a meztelenséget keresi; aki művészetek akar látni, nem veszi észre az erkölcsrontó gondolatot. A Butorszövetkezet kirakatában megjelent aktoknak talán lehettek hibái; az mindenesetre a legkisebb hibájuk volt, hogy a rajtuk levő hölgyek nem viseltek toalettet.

Az eset nem olyan jelentős, hogy foglalkozni kellene vele. S mégis szóvá kellett tenni, s a benne rejlő szándékot elhessegetni. Mert, ha ez a dolog szó nélkül marad, — nemsokára talán nyíltan is megcselekedhetnék azt, amit elkövetője most csak névtelenül követett el.

Az erkölcsök pedig békén pihenehetnek. Nemcsak azért, mert a „szeméremsertő” képet időközben eladták; de ha egyéb nem fenyegeti az erkölcsöket, akkor mi vagyunk a legpuritánabb város a világon.

— **Békésmegye új főispánja.** A békésmegyei főispáni szék legközelebb betöltésre kerül. A főispánságra egész sor jelöltet emlegettek. Most a Békésmegyei Közlöny, mint teljesen biztos forrásból vett értesülést, azt írja, hogy Békésmegye főispánja *Haviár* Dániel lesz, a ki egyben Hódmezővásárhely főispániává is ki fog nevezeteni, s akinek kinevezése befejezett tény. *Haviár* Dániel tudvalevően a szarvasi kerület országgyűlési képviselője, s a függetlenségi pártnak régi tagja. Különben ügyvéd és Békésmegye tiszteletbeli főjegyzője. A kinevezés valószínűleg rövid időn belül megtörténik, mert az installáló s közvetlen erre a rendkívüli közgyűlést július hó első felében akarják összehívni.

— **Változások az állami szőlőtelep igazgatóságánál.** A csálai és barackai állami szőlőtelepek Aradon székelő igazgatóságánál legközelebb személyi változások fognak beállni. *Baraczy* József, a központi pénztár kezelője megváltik állásától s Szegszárdra költözik, ahol az ottani szőlőtelepek körül szakszolgálatot fog teljesíteni. Ugyancsak távozik Aradról *Hell* Jenő, a kit Budapestre rendeltek. A közel jövőben az ügykezelésben is némi változás fog beállni. A könyvvezetőséget ugyanis, amely eddig a központban volt, Csála-telepre és Barackára fogják kitelepíteni.

— **Az Acsev. beruházásai.** *Szécsy* Károly vasuti és hajózási főfelügyelő az Aradhegyaljai motorvasutnál ma teljesített vizsgálatát után holnap megkezdte az *Arad csanádi egyesült vasutak* beruházási számlájának szokásos évi vizsgálatát. A vizsgálat előreláthatólag két napot fog igénybe venni.

— **Az üzletvezetőség palotája.** A negyedik kerületi polgárok körében mozgalom indult meg azon célból, hogy a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének 700,000 koronával építendő palotája a IV. ker. területén kapjon helyet. Az érdekeltség aláírási íveket bocsájtott ki a mozgalom érdekében, melyeken eddig körülbelül 500 aláírás van, nagyobbára a környékbeli háztulajdonosok és a m. kir. államvasut tisztviselői. Ezek az aláírási ívek csatolásával felkérték a *Boros Béni-kört*, hogy a kérelemhez hozzájáruljon és a terv megvalósítására a szükséges lépéseket tegye. A kör elnöksége a mai nap folyamán az érdekelteket értekezletre hívta saját helyiségébe. Az értekezletet *Szabó* Zoltán, a *Boros Béni-kör* elnöke nyitotta meg, ecsetelve mindazon előnyöket, melyek az üzletvezetőségi palotának a Béla-téren leendő felépítése mellett szólnak. Alapos tárgyalás után elhatározták, hogy a *Boros Béni-kör* az összes aláírók felhatalmazása alapján, az aláírási ívek csatolása mellett kérvényt nyújt be Arad város tanácsához, kérve a törvényhatóság határozatát ez ügy mellett.

— **Eladódott vármegyei tisztviselők.** Budapestről táviratozzák: A Vármegyei Tisztviselők Országos Egylete képviselőtében ma délelőlt *Fazekas* Agoston alispán küldöttség élén felkereste *Wekerle* Sándor miniszterelnököt, s arra kérte, nyújtson módot arra, hogy a vármegyei tisztviselők hitelügyei mielőbb rendezhetők legyenek. *Wekerle* Sándor kijelentette, hogy miután az összeg aránylag csekély s így a fedezet előteremtése gondot nem okoz, valószínűleg teljesíteni fogja a kérelmet. Csak éppen meg kell beszélnie a dolgot minisztertanácsaival.

— **Szövetkezeti faraktár Aradon.** Az aradi építő iparosok szövetsége ma délután ülést tartott, amelyben a szövetség faipari csoportjának intéző bizottsága előterjesztést tett, hogy a szövetség tagjai számára szövetkezeti alapon faipari raktárt és fakereskedést alapítson. Az indítványt, a mely egyébként az asztalos munkások sztrájkjával van összefüggésben, az ülés elfogadta.

— **Fábry Sándor alapítványa.** *Fábry* Sándor dr. békésmegyei főispán, az arad-csanádi egyesült vasutak vezérigazgatója, tegnap a gyulai gimnázium alumneumának javára 1000 koronás alapítványt tett s az erről szóló okiratot a gimnázium vezetőségéhez már el is juttatta.

— **A Pomucz-milliók örök nótája.** Három-négy városban vannak várományosai a rejtélyes amerikai millióknak, amelyek bizonyos *Pomucz* tábornok után maradtak volna, s amelyek a magyarországi örökösöket várják. Aradon egy *Vörös* nevű süteménykihordó a várományosa a Pomucz-millióknak, Nagyváradon pedig *Lőkősházy* Ferenc törvényszéki szolga törli magát utánok. *Lőkősházy* Ferenc minden követ megmozdított, hogy a milliók birtokába jusson. Utazott, költekezett. Családi okiratokat szerzett be, ügyvédet fogadott fel. Mindhiába. Másfél év alatt szinte teljes bizonyossággal meg lehetett állapítani, hogy a Pomucz-milliók nem léteztek sohasem, vagyha léteztek: elkallódtak és most, a jó Isten tudja, hogy kinek a birtokában vannak. A milliókra vágyóak voltak vagy tizen. Szerte-széjjel az országban élnek a család tagjai. Es ezek valamennyien akartak a milliókból. Allítólag ezek valami *Gurzó* nevű

embert fogadtak fel, hogy közös költségen menjen ki Amerikába és kutassa fel a milliókat. Annak idején irtak is Lőkősháznak, hogy küldjön a közös költségekre pénzt. Lőkősházy Ferenc nagyon szegény, de nagyon becsületes ember és ami a fő: hisz, mint a bibliában, abban, hogy izenis léteznek a milliók és valaha hozzájut azokhoz. Küldött tehát pénzt a közös költségekhez nem is egy ízben, többször. A szegény embernek nagy anyagi áldozatba kerültek a pénzküldések. A múlt héten ettől a Gurzótól szomorú levelet kapott Lőkősházy. Azt írja benne, hogy temesse el azt a reményét, hogy valaha megkapja a milliókat, mert utána járt a dolognak és megtudta, hogy nem igaz egy szó sem a milliókból. E szerint tehát Lőkősháznak temetnie kellene reményét. Mégse temeti és még mindig bizik, remél. Azt mondja, hogy Gurzó járt ugyan künn Amerikában, erről biztos tudomása van, de nem igaz, hogy odakünn a milliókról ne tudnának semmit. Tudnak igenis, de a többi rokonok, akiknek megbizottja Gurzó, ki akarják őt nullázni a nagy örökségből. Lőkősházy Ferenc annyira fanatikusan hisz millióiban, hogy a családtól önállóan megbizta *Brediceanu* Coriolán lugosi ügyvédet és *Bakonyi* Samu dr. országgyűlési képviselőt azzal, hogy kutassák fel a milliókat, lépjenek érintkezésbe az amerikai kormányval a tárgyban diplomáciai uton. Es. ami legérdekesebb, a két híres fiskális elvállalta az ügyet. Mindkettő levelet irt Lőkősházyhoz, azt írják bennük, hogy utána néznek a dolognak és már eddig is van egy pár adatuk, amely arra enged következtetni, hogy sike e lesz az utánjárásnak. Tehát a Lőkősházy milliókat már mindenki eltemette, csak maga Lőkősházy és két ügyvédje nem. Ok biznak a feltámadásban.

— **Eötvös Bálint** nagybeteg. Két nap előtt került a fogságba Eötvös Bálint volt országgyűlési képviselő. Akik ennek a szerencsétlen embernek a közelében éltek, tudtak róla, hogy **Eötvös Bálintot** súlyos betegség sorsvasztja régen. Első pörének tárgyalásakor védőügyvédek kívánták is, hogy védencük elmeállapotát orvosok vizsgálják meg. De maga **Eötvös Bálint** tiltakozott védőinek indítványa ellen és szinte toporzékkolt, ha józanságát kétségbe merték vonni. Pedig, akik lelkébe láttak, elszörnyűködték ennek az embernek hirtelen átalakulásán. Aki fukar volt a zsugoriságig, ki dolgos volt a tulfeszítésig, az tékozlóvá vált és irtóztott a munkától. A szerencsétlen embernek egy orvos ismerőse így nyilatkozott: **Eötvös Bálintnak** nem a fogságban, hanem a szanatóriumban van a helye. Ott volt a helye már évek előtt s tudom, hogy oda is fog kerülni. A fogság csak siettetni fogja bajának kitörését s jó lesz, ha a fogház orvosa kettőzött éberséggel ügyel a nagybetegre.

— **A V. H. O. Sz. tíz éves jubileuma.** Most tíz éve alakult meg a vidéki hírlapírók erkölcsi és anyagi érdekeinek szolgálatát célzó **Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége.** A szövetség a lefolyt tíz év alatt tekintélyes vagyont gyűjtött össze, a beteg és állás nélküli hírlapírók segélyezésére és minden alkalmat felhasznált a vidéki hírlapírók érdekeinek előmozdítására. A lefolyt 10 év munkájáról **Szávay Gyula,** a Szövetség elnöke és **Palócz László** szövetségi titkár tartalmas jelentésben számolnak be a június 9-én **Pécsen** megtartandó rendes közgyűlésnek. A vidéki hírlapírók ezen jubileári közgyűlését ünneppé avatja a pécsi újságírók tekintélyes testülete, mely **Lenkei Lajos,** a szövetség alelnökének vezetése alatt 2 napra tervezte a hírlapírók pécsi tartózkodásának gazdag programját. Június 8-án este érkeznek a hírlapírók Pécsre, ahol őket a város polgármestere és a helyi bizottság ünnepélyesen fogadja. Megérkezés után tartják az ösmerkedési estélyt. Másnap a közgyűlés után a pécsi országos kiállítás megtekintése, banket, kirán-

dulás, színházi diszeldadás stb. van programba véve.

— **A francia tengerészek sztrájkja.** Párisból táviratozzák: **Thomson** tengerészminiszter a **Matin** egyik munkatársa előtt kijelentette, hogy a lajstromba vett tengerészek sztrájkjának *igen szomorú következményei lesznek.* Algériában és Korzikában a Franciaországgal való hajózási összeköttetés egyenesen életkérdés. Franciaországnak az Amerikához való viszonyát tekintve, e kérdés nem kevésbé komoly. A francia kormány a külföldhöz kellett fordulnia, hogy a postaszolgálatot rendben bonyolíthassa le. A nagy tranzatlanti hajótársaságnak is igénybe kellett vennie a külföldi hajózási társaságok segítségét, hogy utasait és kivándorlóit szállíthassa. Nem engedhető meg, hogy Franciaország hajóforgalmát minden ok nélkül tönkretegyék. Valószínű, hogy a munka csütörtökön újra megindul. Ha a sztrájk tovább tartott volna, a lajstromba vett tengerészek lettek volna az első áldozatok. A haditengerészet köteleességét teljesítette volna és Franciaország kereskedelmi összeköttetései biztosítottak volna. Ez esetben *behívam volna a lajstromba vett tengerészeket* és kényszeríttem volna őket, hogy *öt évi aktív szolgálatot teljesítsenek,* tekintve, hogy a katonai szolgálatból való végleges elbocsátásuk csak 46 hónap múlva fog megtörténni. A kereskedelmi tengerészek valószínűleg el fogják hinni, hogy a kereskedelmi hajókon sokkal kellemesebb a szolgálat, mint a haditengerészetnél.

— **Öngyilkosság a menyasszony lakásán.** **Budapest-ről** táviratozzák: **Erdélyi László** 27 éves pincér néhány hónappal ezelőtt még Budapesten volt alkalmazásban, ott megismerkedett egy leánnyal, megszerette és jegyet váltott vele. Ugy volt, hogy hamarosan egybekelnek, de Erdélyi közben elvesztette állását és mert a fővárosban nem tudott kenyérhez jutni, Debrecenben vállalt foglalkozást. Vidéken néhány nappal ezelőtt megtudta, hogy jegyese elpártolt tőle, felöltött Budapestre és **Dembinszky-utca 49. szám** alatti lakásán fölkereste jegyeseit. Itt megtudta, hogy a leány máshoz készül férjhez menni. Erdélyit annyira lesújtotta ez a hír, hogy jegyese lakásán revolverrel halántékra lötte magát és azonnal meghalt. A VII-ik kerületi kapitányságról **Jakab** rendőrfogalmazó ment ki a helyszínére és az öngyilkos hulláját a bonctani intézetbe szállíttatta.

— **A páris-pekingi automobil-verseny.** A londoni **Times** pekingi jelentése szerint, bár az a hír terjedt el, hogy a kínai kormány az e hó 10-én kezdődő peking-párisi automobilverseny megtartására engedélyt adott, a kormány most vonakodik a versenyen résztvevők biztonságáért kezességet vállalni.

— **A szegedi dráma.** A tragikus végre jutott szegedi főkapitány özvegyét, **Rainer Józsefné** szül. **Lemle** Ilonát, egészen a mai napig a szegedi városi kórházban ápolták. A nagy beteg urnó állapotában már régen lényeges javulás állott be, de a hazaszállításra csak ma gondolhattak. Neki ugyan mindig az volt az óhajta, hogy hazavigyék, amit azonban az orvosok mindeddig elleneztek. De ma este, minthogy sebei már behegedtek, saját kívánságára lakására szállították, ahol tovább részesítik gondos ápolásban. Természetesen műtétet sem végezhetek rajta, miután az orvosok attól tartottak, hogy az esetleg könnyen végzetes eredménnyel járna. A királyi ügyészség megbízásából ma délután felkereste **Rainerné Fodor Jenő** rendőrkapitány, de a kihallgatását orvosi vélemény alapján bizonytalan időre el kellett halasztani. Az orvosok remélik, hogy **Rainerné** nemsokára teljesen felépül.

— **Izgatás miatt elítélt ügyvéd.** Megirtuk annak idején, hogy **Rozvány Jenő** ügyvéd és **Gál Gergely** nagyszalontai lakosokat tiltott népgyűléses című **Csanády** főszolgabíró tíz napi elzárásra és 200 korona pénzbírságra ítélte. Az alispán az ítéletet megváltoztatja és csupán a pénzbüntetést hagyta helyben, a belügyminiszter ellenben az első foku határozatot hagyta jóvá. E szerint a pénzbírság a harmadfoku határozat kézbesítésétől számítandó 15 nap után végrehajtható lett volna. **Csanády Jenő** főszolgabíró azonban a végrehajtást már a tizedik napon foganatosította. **Rozvány Jenő** dr. erre fegyelmi feljelentést tett a főszolgabíró ellen, melynek azonban **Miskolczy Ferenc** alispán nem adott helyet. A közigazgatási bizottság mai ülésén hasonló álláspontra helyezkedett és **Csanády Jenő** főszolgabíró jóhiszeműségét konstataálva, nem rendelte el ellene a vizsgálatot.

— **Uj Mannlicher-töltények.** Bécsből jelentik: Az osztrák és magyar hadügyi kormány tavaly óta nagyszabású kísérleteket tesz, hogy a Mannlicher-puska megtartásával jobb töltényre tegyen szert hegyes lövedékekkel, amely megközelítse a francia hadsereg lövedékének szabatos hatását. A **Steinfelder-** és a **Roth-cég** különböző cellulose-lőporfajtákkal és nytroglycerin-lőportöltésekkel tett próbákat és sokféle hegyes lövedékkel tettek kísérletet. A cellulose-lőporfajták annyiban jobban váltak be, hogy ugyanazon puskával egymásután ezer lövést tettes a csövön nyomai sem mutatkoztak a kiégésnek, ellenben a nytroglycerin lőporfajtákkal végzett kísérletek után mindannyiszor konstataáltak a kiégést. A hadügyi kormány kísérletei arra vezettek, hogy most már elkészült a használható hegyes lövedék, amelynek konstrukcióját titokban tartják, mint ahogy **Németország** is titkolja lőporának vegyi összetételét. Az automatikus fegyverek behozataláig tehát **Ausztria-Magyarország** egyelőre ez új hegyes lövedékű töltésre szorítkozik.

— **Ujabb földrengés Sanfranciskóban.** **Sanfranciskó**-ból táviratozzák: Szerda délben 12 óra 27 perckor földrengést észleltek, a mely északdéli irányban haladt és 10 másodpercig tartott. A földrengés nem okozott kárt.

— **Feljelentés a hiányos öttőzékű képek ellen.** Az aradi rendőrség bünyügyi osztályához ma névtelen feljelentés érkezett, amelyben egy anya elpanaszolja, hogy a **Butorszövetkezet** kirakatában levő meztelen nőket ábrázoló festmények sértik a közszemérmét. A képkiallításokon kiállított ilyen festményektől — zokogta a feljelentés — isundorral fordul el a jóízű szemlélő. Reméli, hogy a főkapitány, mint családosa, el fogja távolíttatni a szövetkezet kirakatából a szerinte erkölcstelen festményeket. A főkapitány, aki jelenleg szabadságon van, nem intézkedhetett, de helyettese sem távolíttatta el a képeket, mert már nincsenek a kirakatban.

— **Váltóhamisítások a fővárosban.** **Budapest-ről** táviratozzák: **Winter László** miniszteri számíttást volt, az öcsöce, **Winter Dezső** takarékpénztári tiszviselő, mindkettő könnyelmű fiatalember, kik hitelezők, uszorások kezébe kerültek és a végén, hogy szabaduljanak — váltót hamisítottak. **Fischbein** Károly budapesti kereskedő peresített egy 4300 koronás váltót, melyen elfogadóként **Haggenmacher** Árpádné szerepelt, akinek aláírását a váltóra ráhamisították. A hamisítók szökésben vannak, a rendőrség keresi. Ugyancsak váltóhamisítás miatt keresik **Walder** Béla kereskedőt, aki a **Budapest székesfővárosi takarékpénztárnál** 1000 koronás váltót számítottatott le, amelyre **Goldgruber** József aláírását ráhamisította.

— **A tenger áldozatai.** **Tuniszból** jelentik: Egy vitorlás hajó, amely hadiszerekkel volt megrakva, tegnap Tunisz közelében a viharos tengeren elsüllyedt. A vitorlás ötven főnyi legénység volt, amely a hullámsírban lelte halálát.

— **Életunt aggastyán.** **Eleken** ma délelőtt **Alter Flórián** jómódu gazdaember felkötötte magát s mire ráakadtak, meghalt. Az öngyilkos **hetvenöt éves** volt s már évek óta állandóan betegeskedett. Tettét efelett való elkese redésében követte el.

— Tot fiuból — amerikai baccalareus. *Ruttká* ról jelentik, hogy *Manatej* Albertet, a Carnegie-féle technikai főiskola tanárát a *technikai tudományok baccalareusa* címével tüntette ki a szenátus. A kitüntetett tudós a turócmezei *Risztricskán* született és mint árva gyermek a lakatosmesterséget tanulta ki, majd Amerikába vándorolt ki és Edison gyárában talált alkalmazást. Itt a technikai tudományokat kezdte tanulmányozni, majd magára vonta az illető körök figyelmét és a Carnegie-főiskola tanára lett.

— Praeservatív ideális legjobb minőségben Vojtek és Weisznál. 201

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Ethasztott esküdtszéki tárgyalás.** *Donát* Sándornak, a hitvesgyilkos pécskai gazdaembernek ma kellett volna tetteért felelnie az esküdtek előtt. Helyette azonban csak egy orvosi bizonyítvány érkezett meg, amely azt bizonyítja, hogy *Donát* lösebe következtében még mindig súlyos betegen fekszik. *Köller* János esküdtszéki elnök erre elhalasztotta a tárgyalást, amelyet a következő esküdtszéki ciklusra fognak újból kitűzni. Ha a vádlott erre a tárgyalásra sem jelenne meg, kiküldik hozzá a törvényszéki orvosokat, s ha távolmaradása indokolatlan, elővezetik.

§ **Szeceksó Julia a büntetőjársbíróóság előtt.** A gáji merénylet hősnője, *Szántó* (Szeceksó) *Julia* ellen az ügyészség tudvalevőleg elejtette a szándékos emberölés vádját. Miután azonban az utcán való lövöldözéssel közcsend elleni kibágást követett el, az iratokat áttette a büntető járásbíróasághoz. Ma érkeztek az akták *Zih* József albiróhoz, aki a napokban felelősségre vonja a szerelmes természetű lövöldöző *Amazont*.

§ **Inkább leüli . . . Trencsénből** jelentik: A pozsonyi sajtóbíróóság *Abini* Mártont, a *Ludové Noviny*-ban megjelent izgató cikkei miatt 1 évi fogházra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte. Ezt az ítéletet a kir. kuria helybenhagyta azal, hogy a pénzbüntetés a lap kauciójából vonandó le. *Abini* most aziránt folyamodott az igazságügyminiszterhez, hogy a pénzbüntetés fogházbüntetésre változtassák át.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, június 6.

Amerika $\frac{1}{2}$ magasabb. Változatlan áruk.
Az áruk 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	10.47—10.49	10.38—10.39
Zab októberre	8.82—8.83	8.85—8.86
Rozs októberre	8.60—8.61	8.50—8.51
Tengeri júliusra	5.87—5.89	5.81—5.82

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	655.—
Magyar hitelrészvény	757.25
Rima-Murányi vasmű részvény	339.—
Déli vasut	130.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 6. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban 138—140 fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 138—140 fillérig; fiatal közép páronként 250—320 kilogrammig terjedő súlyban 140—141 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 141—142 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Június 3 napján volt készlet 33,99 darab, június 4. napján főlajtatott 1644 darab, június 4. napján elszállított 231 darab, június 5. napjára maradt készletben 35,243 darab.
A hizott sertésüzlet irányzata: Nyugodt.

IDEGENEK ARADON

— Június 6 —

Fehér Kereszt szálloda. *Mirszky* S. csodáénekes London. — *Mirszky* M. London. — *Radó* N dr. ügyvédjelölt Szászváros. — *Mezei* Andor mérnök Budapest. — *Kun* Lajos mérnök Budapest. — *Somogyi* István mérnök Budapest. — *Vadas* Gyula m. kir. erdőmester Vajdahunyad. — *Vechsler* J. Lugos. — *Vagner* Márton építész Mezőtur. — *Tóth* Sándor vállalkozó Kecskemét. — *Hevesi* Imréné és leánya Szabadka. — *Barna* Kálmán és leányai Szabadka. — *Molnár* György hivatalnok Vinkovce. — *Reményi* Alfréd kereskedő Turkeve. — *Kormos* Daniné és leánya Alesil. — *Balog* Sándor igazgató Nagyszalonta. — *Igaz* Mihály

igazgató és neje Nagyszalonta. — *Ménesi* Zoltán és neje Sztatina. — *Berger* József kereskedő Topánfalva. — *Gál* Gerő hivatalnok Nagykanizsa. — *Deutsch* Imre gazdálkodó Törökszentmiklós. — *Gerley* Antal kárbecslő Budapest. — *Volf* S. Budapest. — *Herczföld* Sándor utazó Budapest. — *Varga* Lajos utazó Budapest. — *Vészi* Jenő utazó Budapest. — *Veisz* Viktor utazó Budapest. — *Kalt* Nándor utazó Budapest. — *Roth* Alfréd utazó Budapest. — *Stern* Nándor utazó Budapest. — *Brukner* Árpád utazó Budapest. — *Beck* Vilmos utazó Budapest. — *Kondola* István utazó Bécs. — *Tsuk* Adolf utazó Bécs. — *Győri* Gusztáv utazó Bécs. — *Golz* Mályás utazó Bécs. — *Klein* Mór utazó Bécs. — *Farkas* Simon utazó Bécs. — *Goldberger* Fülöp utazó Bécs. — *Veisz* Ottó utazó Nagyvárad. — *Grünwald* Adolf utazó Debrecen

Központi szálloda. *Neuman* Sándor dr. ügyvéd neje Kolozsvár. — *Fekete* Imre kereskedő Nagycenk. — *Friedman* Simon kereskedő Bécs. — *Mocsári* Alfréd kereskedő Bécs. — *Kemény* Ignác mérnök Trencsén. — *Popper* József zuzdafőnök és neje *Gurahonc*. — *Aluss* Lipót jegyző Magyarszalka — *Földes* Lajos birtokos és neje Maroszeg. — *Lipschitz* Ábrahám birtokos Krakkó. — *Bath* Fülöp birtokos Krakkó. — *Wesely* Tibor dr. ügyvéd Budapest. — *Hart* Antal könyvelő Szeged — *Severini* *Petrenovsky* N. birtokos Lemberg. — *Wiener* Sándor kereskedő Budapest. — *Török* Béla kereskedő Budapest. — *Hessel* Rikárd gyáros Drezda. — *Steinhaus* Géza hivatalnok Budapest. — *Neuman* Károly igazgató Piski. — *Dobransky* Dezső birtokos Sándorháza.

Vass-szálloda. *Kováts* János kereskedő Nagyvárad. — *Wolf* Zs. kereskedő Budapest. — *Kováts* József kereskedő Bécs. — *Klein* Éliás kereskedő Ternova. — *Besztercei* Gyula kereskedő Silingia. — *Schwarz* Sándor kereskedő Budapest. — *Ruliter* Adolf kereskedő Bécs. — *Fischman* Ignác kereskedő Vác. — *Reis* Lipót kereskedő Bécs. — *Sándor* M. kereskedő Bécs. — *Király* V. kereskedő Budapest. — *Laky* Mátyás igazgató Temesvár. — *Demhitz* Dezső utazó Budapest. — *Vermes* N. utazó Piski. — *Czigler* Jenő utazó Budapest. — *Krausz* Ignác utazó Budapest.

NYILT TER.

Még csak néhány napig.
Huzás már 1907. évi június 28-án.

Magyar királyi

3947

jótekonycélú államsorsjáték

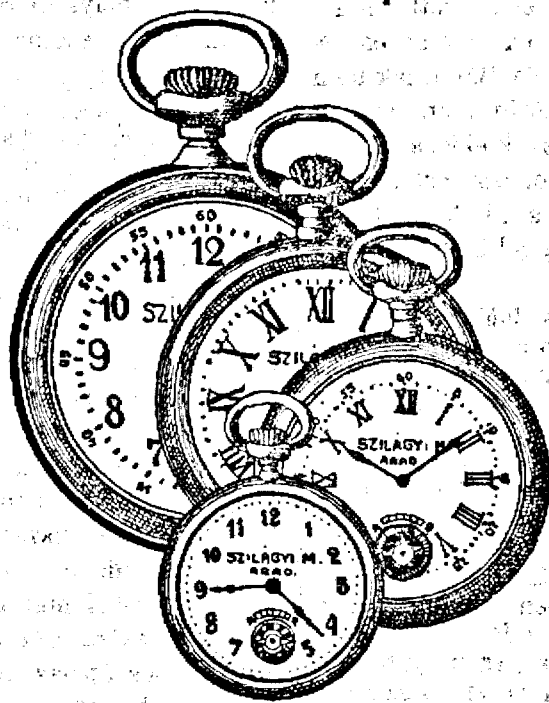
Főnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 kor.

☛ Egy sorsjegy ára négy korona. ☛

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vánpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytőzsdében és váltóüzletben.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb
és legolcsóbb

1907

óra-javító
műhelye

a színház oldala mellett,
Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Elismert legjobb szabásu
ingblusok, vászonruhák és aljak
RADÓ GYULA cégnél.

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmalhatatlan
a Hajós-féle kellemes ízű
Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.
— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Tyúkszem már nincs többé!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós féle

ANAGALLINT

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Dr. D. Graur Viktor aradi fogorvos bacteriumölő

szájvizének és fogporának egyedüli raktára
antisepticus
egy üveg szájviz 2 kor., egy doboz fogpor 1 kor.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibelya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvegje 70 fill.

„NEVER“ amerikai gummi, a legjobb, 6 drb. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Írodai
gyakornok

szép irással,

fizetés mellett

felvétetik

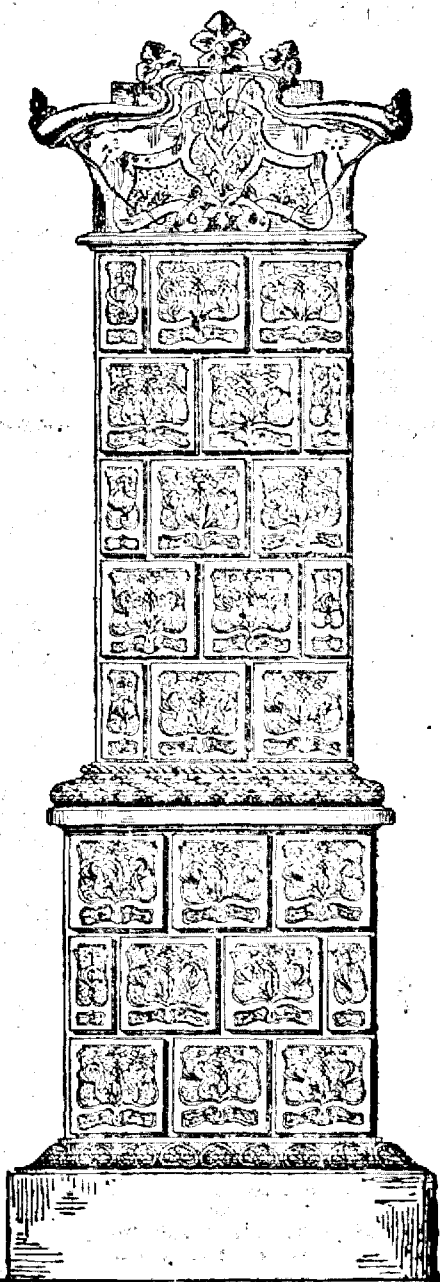
VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

341

ARADON.

Alapított 1869.
Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár

Arad, Halász-utca.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes anyagból készült
cserépkályháit és kandalóit

minden kivitelben, ugyszintén **takarék-tűzhelyek** és
fürdőkádak kifaizását, nemkülönben **központi**
fűtések berendezését bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javítá-**
sok vagy **átalakítások** megbízható szakképzett szere-
lők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban
végeztetnek ugy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályháim bármely rendszerű **vasbetéttel**
mint **gyors-melegítő** kívánatra felszerelhető, nemkü-
lönben Maidingen rendszer szerint fekete vagy pirszén fű-
tésre mint töltőkályha felállítható.

B. megbizását kérve, maradtam

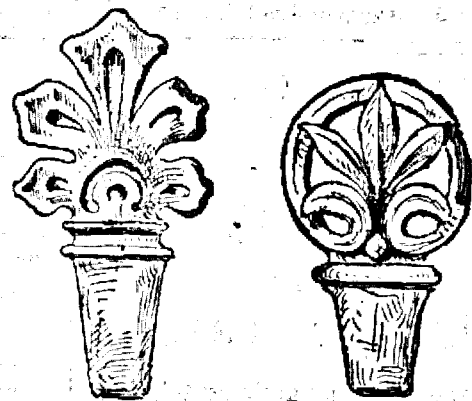
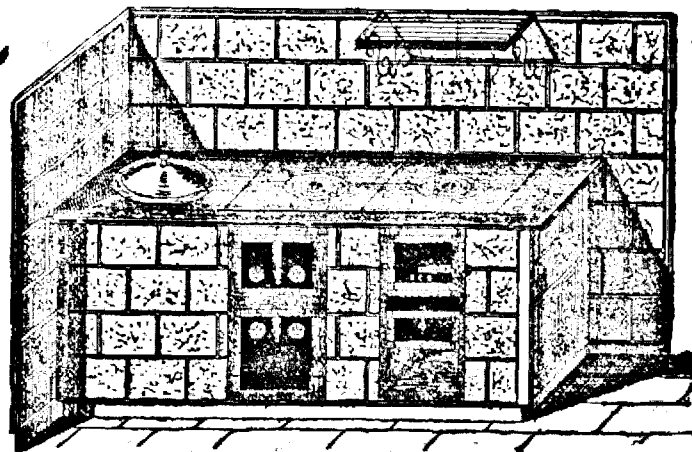
183

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Képes mintakönyv kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.

APRÓ HIRDETESEK.

Nyári Blouse Album

legújabb eredeti francia divatképekkel. Ára 1— kor. **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében, Aradon. 361

Jég

kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199. szám. 1253

Kerestetik

egy szolid, jó erkölcsű kisasszony, esetleg fiatalabb, vagy középkorú özvegy nő 3 gyermek mellé bönnek. Németajkuak előnyben részesülnek. Cim a kiadóban.

Mintegy

3 $\frac{1}{2}$ magyar hold, jó karban levő szőlő pormentes helyen, lakház három tágas szobával, konyha, kamara, fakkal övezve, különálló présház a gyoroki piacsteri motoros állomásától néhány percrenyire eladó. Bővebbet a kiadóban. 1536

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknél vagy lakásváltoztatásoknál

villanyvilágítási

vagy 496

villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat jutányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József

villanszerelő Arad, Salacz-utca 2.

Birtok

és vetés-eladás!

Aradmegyében

1425 magyar hold

prima birtok

idei bő terméssel

eladó.

A termést, a mely kitünően áll, külön is eladó, (a termés ve-vőkre nézve jó üzlet.) 1532

A venni szándékozók bővebb felvilágosítást nyerhetnek Angelina Tivadarnál, Muszkán (Aradmegye.)

A Vörösmarty-utca 3. számú

házban, a II. emeleten, 498

egy szép uri lakás

előnyös feltételek mellett

kiadó.

Bővebbet a házban 6 ajtó alatt. sz.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szives figyelmét felhívni arra, hogy 793

Weitzer János-utca 10. szám alatt

(Dr. Robitsch háza)

egy a mai kor igényeinek megfelelő

salont

nyitottam, ahol a lelegegánsabb izlést kielégítő angol és francia divat szerinti **toiletteket** a legjutányosabb árak mellett készítek, melyre tapasztalatainkat úgy én, mint nőm, nagy fővárosokban szereztük meg.

Egyben arról is értesítjük a t. hölgyközönséget, hogy a legmodernebb szabászat tanítását a leg-rövidebb idő alatt betanítjuk.

Nagybecsű pártfogást kér

Weisz Samu,

angol és francia női szabó.

Fizető és tanuló leányok felvételnek

Telefon szám 184. Mosóintézet átvétel! Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fen-álló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Antich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakzszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást **hársilag kezelik**, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelölti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedek, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel 753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Antich Lajos-utca 2. szám.

Falusi ház pneumatikus

házi víztelepe.

Minden évszakban friss és

egészséges víz

Vzellátási telepek nyomó levegővel

(magas vztartó nélkül) villák, falusi házak, kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szivesen szolgálak.

Felvételek a helyszínen. 967

Hopp Károly

műszaki irodája vzellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Bor-eladás.

140 hecto 1906. évi termésű

hegyi bor

eladó.

Angelina Tivadar,

Muszka. 1531

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a törvényesen védett

„TRIAS”

mely 2—3 nap alatt felelősség mellett a legelhanyagoltabb húgycsőfolyást megszünteti. Ára: férfiaknak K 1.80, nőknek K 2.50.

Köszvény, Csuz, Rheuma, fő- és fogfájás ellen a

P A P P-féle

„MENTHOLIN”

biztos hatású gyógyszer.

Egy próba elegendő!

Ára 1 korona.

Főtitket titoktartás mellett küldi:

P A P P L.

gyógyszertára Tizsaszentimrén.

Főraktár Aradon: 8883

Földes Kelemen gyógytárában.

3 régi szó... 3 új szó...

Altvater

Altvater

Gessler

Gessler

Jägerndorf

Budapest

8920

Hajdu tea

mel- és tüdőbetegeknek számtalan esetben kipróbált szer.

Legjobb sikerrel használható köhögés, hurut, rekedtség, számarhurut, elnyálkásodás, mind a tüdő, a gége hurutos megbetegedései, légzési nehézségek, szűk-mellűség, asthma stb. ellen.

Ára 50 fillér. 28

Kapható Aradon,

Földes Kelemen

gyógyszerésznél. 288

Permetező javítások elfogadtatnak.

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyártáron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak; ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működésért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendő

Golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást. — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummírozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és

jobbak, mint

bármely bel- vagy külföldi

gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.